

Pannonhal-

2013 /6.évfolyam/2.szám

A tartalomból:

Tíz éves a pincészet

Interjú az első érettségizővel

Megemlékezés Zénó atyáról

Interjú Arnold atyával

Gyógynövényműhelyünk

Pannonhalmi Woodstock

Tartalom

- 02 **Maradunk**
- 03 **Ausculta**
- 04 **Labora**
Tíz éves a Pannonhalmi Apátsági Pincészet
- 06 **Fejlődési pályán - Turisták új utakon**
- 07 **Életünk - Róma, 10.b**
Mosolygós díjátadó
- 08 **Kész a Bencés Erdei Iskola**
A reménység kútjai - Holokauszt-emléknap 2013
- 09 **Gyógynövényműhelyünk**
- 10 **Világot lát(t)unk - Oázis a tanulás számára**
- 12 **Pro Pannonhalma**
Emléktábla-avatás és szentmise
Miksa atya emlékére
Legények a gáton
- 13 **Qpac bika, Portatív Pannonhalmán**
- 14 **Rendes mester - Interjú Arnold atyával**
- 18 **Életünk - Sólyom László Pannonhalmán**
Lege - A derű itala
- 19 **Civilizált prefektusok - Interjú Erdőssy Istvánnal**
- 21 **Megemlékezés Zénó atyáráról**
- 22 **Akikre büszkék vagyunk**
- 24 **BDSZ-morzsák**
- 25 **Támogatói oldal**
- 26 **Életünk - Pannonhalmi Woodstock**
- 28 **Hic fuit - Interjú Boda Györggyel**
- 30 **Ballagás 2013**

Maradunk

Időről időre kellenek számadások. Amikor mérleget készítünk: kiadásokról, bevételekről. Arról, hogy hol tartunk, mit kellett volna kapnunk és mit kellett volna adnunk. Próbálunk összegyűjteni minden adatot, visszaemlékezni a részletekre, összerakni a teljes kimutatást. Aztán megállapítjuk a hiányt vagy a nyereséget. Megnézzük a terveket, felidézzük, mit is akartunk elérni, és szembesítjük a múltat és a jelent.

A tanév vége, a nyár eleje is ilyen időszak. Elkészítjük az év lelki mérlegét. És ha már tudjuk, hol tartunk, hogy vajon hűségesen gazdálkodtunk-e azzal, amit kaptunk, akkor még nincs vége a számadásnak: igazából csak ekkor kezdődik. Amikor először félve, aztán egyre nagyobb bizalommal mindezt a jó gazda elé tárjuk, hogy Ő hagyja jóvá, akinél minden hiányosságunkra van fedezet.

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.

a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu

9090 Pannonhalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csértán Károly, Dejsics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,

Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László

A fotókat készítette: Bencés Fotótár, Bérczesi Tamás,

Horváth Péter, Horváth Tamás, Kaczúr György, Kátai Balázs, Kátai Bence

Kovács Dávid, Lipták István, Marxer Cseke, Pottyondy Ákos

A plakátfotót Németh Hajna, a címlapfotót Horváth Tamás készítette.

Grafikai terv: Schmal Károly

Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5200 példányban

Pannonhalma, 2013

Ausculta

Emlékszem, amikor gyerekként megkaptam az *ÉN Te Ő* olvasókönyvet. Sokáig bámultam a kissé furán szerkesztett borítót, és próbáltam összerakni a könyv címét képező szavakat. Félhangosan ismételtetem: *ÉN, Te, Ő / ÉN-Te-Ő / ÉN. Te. Ő*. Sehogy sem állt össze. Nem tudtam eldönteni, összefüggő, vagy különálló szavakat lássak a színes betűhalmazban. Egyszerűen nem esett le. Rövid idő alatt feladtam. Akkor még mit sem sejtettem arról, hogy személyes névmások márpedig léteznek. Pedig a használatukkal nem volt baj – már akkor sem. Ma már (relatív) gyakran fogalmazok így: „én azt gondolom” vagy „én úgy érzem.” Ilyenkor asszertív vagyok, és ez, a nyílt kommunikációt sürgető emberek szemében piros pontnak számít. Vagy (egyszerűen) mellőzöm a személyes névmást, amennyiben az éppen beszélt nyelv megengedi, hogy azt személyraggal helyettesítsem. Mellőzöm az én-t, a te-t és az ő-t. A személyesség alapszói helyett „csupán” személyragokat használlok.

Ha úgy fogalmazok: „ÉN azt gondolom” vagy „ÉN úgy érzem”, asszertív (is) vagyok. Emellett, nyomatékosítom azt, amit közölni óhajtok: önmagamat. Ugyanezt teszem, amikor azt mondom: te, ő – igyekszem meghatározni a Másikat. Alapszókat használlok, de nem arra, hogy egy rajtam kívül álló, hanem egy önmagában megálló valóságot nevezek néven. Kétségbenvonhatatlan, hogy ilyenkor a kettő közötti relációra is reflektálok: arra, ahogyan én a Másikhoz viszonyulok, vagy, ahogyan a Másik viszonyul hozzám a kölcsönös megértés folyamatában. Mert legbelül vágyunk arra, hogy önmagunkat és a Másikat mind jobban megismerjük, és az egymás közötti kapcsolatban kiteljesedjünk.

Persze van, hogy bensőnk sértetlenségét megőrzendő úgy döntünk: magunkra zárjuk énünk ajtaját; ezzel megmaradunk egy (bizonytalan) viszonytalanságban, ahol csak az én van, vagy a te, vagy az ő. Külön-külön, megfosztottan a másakra irányuló válaszadás és kiteljesedés lehetőségétől.

Az emberi kapcsolatok és alapszók világában rejlő kölcsönhatást próbáltam érzékelhetővé tenni akkor, amikor a tanév utolsó bűnbánati liturgiájának bevezetőjében így fogalmaztam: nem véletlen, hogy mindez – mármint a lelkiismeretvizsgálat, bűnbánat, megbocsátás – a közösségben és a közösség előtt történik; nem véletlen, hogy a saját életünkre vonatkozó reflexióinkat az emberek közösségében, és közössége előtt gyakoroljuk – és mindezt az Isten előtt, az Örök Jóval való kapcsolatunk fényében. Mi sem nyilvánvalóbb ennél, hiszen ebben az emberi, keresztény közösségben zajlik keresésünk és tapasztalásunk: az én, te, ő által határozzuk meg és mondjuk ki önmagunkat, és a Másikat. A

közöttünk lévő kapcsolatokban pedig létünk további dimenzióit éljük meg: a Mi, Ti és Ők egységét és együvé tartozását. Amit mondunk, teszünk, gondolunk, ahogyan érzünk, nem múlik el nyomtalanul. A Másik, mi magunk, kapcsolataink magukon hordozzák azok lenyomatát.

Lényeges tehát, hogy ott, ahol a bántó szó elhangzott, mondjuk ki a bocsánat szavait. Ott, ahol lekicsinylően vagy közönyösen viselkedtünk másokkal szemben, kapjon helyet a jóvátétel. Ott, ahol az emberi kapcsolatainkon csorbát ejtett az érdekérvényesítés, öltön alakot az önmagunkról történő önzetlen megfeledkezés. Ott: az Isten előtt (és) a Másik előtt (és) önmagam előtt.

Az olvasókönyv borítóján ez állt: *ÉN TE Ő*. Így, írásjelek nélkül. Akkor még mit sem sejtettem arról, hogy személyes névmások márpedig léteznek. A betűket ismertem, olvasni is tudtam már. Mindez akkor (még) elegendőnek tűnt. Később megtudtam, mik azok a névmások, és ragozni is megtanultam, bár azt már korábban is tudtam – jól-rosszul. Csak jóval később éreztem rá, hogy az *ÉN, Te és Ő* között több van. Ezt azóta tanulom – jól-rosszul.

Labora

Tíz éves a Pannonhalmi Apátsági Pincészet

Túlzás lenne persze azt állítanunk, hogy szinte észrevétlenül elrepült tíz év, mégis kijelenthetjük, hogy a Pannonhalmi Apátsági Pincészet már egy évtized alatt nagykorúvá vált. Nagykorúsága elsősorban teljességében, fejlettségében, kiforrottságában mutatkozik meg. A rendszerváltozás után bő tíz évvel a Pannonhalmi Főapátság és az MKB Bank közös összefogással visszavásárolta a monostor a második világháborút követő államosítások során elveszített szőlőterületeinek egy részét, míg a borkészítéshez új pincét és borházat létesített, mindezzel pedig nemcsak a bencés hagyományok, de nemzeti kultúránk egy nagyon fontos mozzanatát is újjáélesztette. Mára a Pannonhalmi Apátsági Pincészet 52 hektáros területen gazdálkodik, tízéves újratelepítési programjának köszönhetően kizárólag újonnan kialakított s immár teljes egészében termőre fordult ültetvényekről takarít be szőlőt, évi 300 ezer palackos termelésével elérte borkészítési kapacitásának újraalapításakor tervezett felső határát, ismertségnek és elismertségnek örvend szakmai és laikus körökben, borai pedig hazánkban és számos európai országban, sőt a tengeren túl is jelen vannak a piacon, akárcsak a világháborúk előtti történelmi időkben.

Rövid összegzésnek tűnhet ez, de a fenti eredményekhez vezető folyamatok szereplői számára hordozza a velük együtt járó kérdéseket, kételyeket, küzdelmeket is ugyanúgy, mint a közös sikereket, örömeiket, meghitt és vidám pillanatokat. Ezek számbavételére, visszatekintésre és ünneplésre adott okot az Apátsági pincészet újralapításának tízéves jubileuma, amely 2013. május 10-én és 11-én zajlott Pannonhalmán.

A pénteki nap a szűkebb és tágabb értelemben vett szakmai közönséget szólította meg. Az alapítóktól kezdve a bormédia képviselőin át a kereskedelmi partnerekig hivatalos volt mindenki, aki az új pincészet egy évtizedes múltjában annak fejlődéséhez valamilyen módon hozzájárult.

A szakmai program egy retrospektív borászati vezetéssel és sétálókóstolóval indult, amelynek keretében Liptai Zsolt borász beszélt az újraalapítás körülményeiről, a Gál Tibor tanácsadóval folytatott első évek tapasztalatairól, szőlészeti és borászati munkákról, technológiai fejlesztésekről és kulturális eseményekről, miközben állomásra kóstoltatta a pincészet kínálatának főbb elemeiként ismert tételeket.

A szőlőfeldolgozás gravitációs útjához hasonlóan az épületegyüttes legalsó szintjére jutott vendégek egy pohár roséval a kézben sétáltak tovább a gyógynövénykertekhez és levendulaültetvényekhez, ahol a megújult levendulapárlóüzem s a mintegy két éve átadott teaház szomszédságában Hortobágyi Cirill perjel atya tartott rövid ismertetőt a pannonhalmi bencések herbáriakultúrájáról.

A VIATOR Apátsági Étterem konferenciatermében Cirill atya vezetésével, valamint Várszegi Asztrik főapát úr, Varga Mátyás atya és Heimann Zoltán borász közreműködésével egy pohár SALVE gyöngyözőbor mellett ünnepeltük a münsterschwarzachi bencés szerzetesnek, Anselm Grünnek, a bor szakralitásáról és spiritualitásáról szóló, "A Bor – Ég és Föld ajándéka" című könyvének bemutatóját.

Szigorú szakmai megközelítést és komoly meglepetéseket hozott a program soron következő eleme, amely során a pincészet arra vállalkozott, hogy Mészáros Gabriella nemzetközi borakadémikus és Andreas Larsson svéd világbajnok sommelier ítéletére bízta a 2011-es, 2009-es és 2007-es évjáratú Rajnai Rizlingekből illetve a 2011-es, 2009-es és 2006-os évjáratú Pinot Noirókból álló kóstolómetasztet. A titkon remélt szándék nem volt más, mint hogy független, hazai és nemzetközi pódiumról érkező, megkérdőjelezhetetlen kompetenciával bíró szakemberek objektív véleménye alapozza meg a Pannonhalmi Apátsági pincészet – és példája okán a Pannonhalmi Borvidék – létjogosultságát, sőt potenciálját a két szőlőfajta tükrében. Az áhított visszaigazolás nem maradt el, amit a kóstolóközönség méltató szavai csak megerősítettek. A programot egy kötetlen és kellemes vacsora zárta, amelyet a VIATOR a pincészet aznap még be nem mutatott boraihoz komponált, így a nap végére minden résztvevő a tételek születésének helyén kóstolhatta a teljes vertikumot.

Labora

A szombati program tizenkét órányi tartalmas időtöltést kínált az apátságba érkezőknek. A mintegy 450 vendég szabad belépést kapott a főapátságba s a pincészetbe egy szabad sétára, amelynek folyamán különböző megállóknál a borászat kollégái ismertették a kóstoltatott bort, és meséltek a helyszínekről. A látogatók e pontokon találkozhattak először a Prior 2012 és az Infusio 2011 jubileumi alkalomra erősen limitált példányszámban magnum-, azaz másfél literes palackba töltött borokkal is.

A kedvezőtlen időjárási körülmények miatt a Bencés Big Bandnek a pincészet szabadtéri kóstolóteraszára tervezett koncertje a présház alsó szintjére kényszerült. A helyszínváltás azonban a kitűnő zenének köszönhetően a közönség számára láthatóan nem okozott gondot.

A nap folyamán eltérő helyszíneken és időpontokban négy előadás és mesterkurzus is gazdagította a programot. Dénesi Tamás levéltáros "Pannónia szőlőskertje" című előadása ritka lehetőséget kínált arra, hogy a résztvevők eredeti dokumentumok segítségével nyerhessenek komoly betekintést az évezredes bencés szőlő- és borkultúra rejtelseibe. A szakmai nap során már megrendezett könyvbemutató és kerekasztal-beszélgetés szombaton is megnyílt, ezúttal Varga Mátyás atya vezette a beszélgetéseket Asztrik főapát úr, Cirill atya, valamint Dr. Lőrincz György, az egri St. Andrea pincészet borásza, illetve Dr. Vörös István és Szálinger Balázs irodalmárok között. Kifejezetten sikeresek voltak azok a mesterkurzusok, amelyek a pincészet borait izgalmas társításokban prezentálták: a főapátság Rózsavölgyi Csokoládémanufaktúrával folytatott együttműködése révén megszületett három gyógynövényes csokoládé-különlegességének és a pincészet borérdekességeinek egyedi találkozását Csorba Gábor, a Budapesti Bortársaság Lánchíd utcai boltjának üzletvezetője kommentálta a borászat kóstolóterében, míg Varga Dániel, a budapesti Baldaszi-csoport Andrásy úti éttermének és borbárjának sommelier-je a VIATOR nagytermében tartott nagyszerű interaktív borgasztrónómiai programot öt fantasztikus bor-étel-párosítással.

A nap csúcspontja a biomassza-fűtőműben megrendezett zárókoncert volt, amelyet a világhírű izlandi jazz-rock zenekar, a Mezzoforte adott a pannonhalmi közönségnek. A több mint harminc éve

együtt alkotó csapat életművének legújabb és klasszikusnak számító darabjaiból összeállított koncertje koronázta meg feledhetetlenül a Pannonhalmi Apátsági Pincészet tízéves jubileumát.

Az elmúlt évtized folyamán a borfogyasztóktól kapott visszajelzések alapján a pannonhalmi bencés borok kedvelői számára nem csupán a palack s a benne lévő nedű a fontos, hanem legalább ennyire lényeges az a mögöttes tartalom, amely a monostor építészeti, természeti és kulturális örökségéből és szerzetesi hagyományokból ered. A 2013. május 10-i és 11-i események sajátossága volt éppen ezért, hogy a közönségnek olyan pannonhalmi életérzést közvetítsen, amelyben a pincészet borai köré szervezve a főapátság, a levéltár és könyvtár, a gimnázium, az arborétum, a gyógynövény- és levendulakert, valamint a VIATOR Apátsági Étterem és Borbár egyaránt szerepet kap.

A pincészet születésnapja Pannonhalma ünnepe. Egészségünkre!

Illés Tamás

Fejlődési pályán

Turisták – új utakon

A Pannonhalmára érkező vendégek idén áprilistól egy teljesen új útvonalon érhetik el a főmonostort. A Kosaradombon található turista-fogadó épület funkciója megmaradt, de a látogatók ezentúl nem az eddigi útvonalon – a főkapun keresztül a gimnázium és diákotthon épülete előtt – jutnak el a bazilika és könyvtár épületegyütteséhez, hanem a várköpeny oldalában futó erdei sétányon, a Hóman-bástya déli sarkánál az új látogatói bejárat igénybe vételével közvetlenül a bazilika előtti térre érkeznek meg. A kialakítás kettős célt szolgál: egyrészt kényelmesebbé teszi vendégeink számára az apátsági látogatást, másrészt tehermentesíti a főbejáratot.

Az új látogatói bejárat a minőségi turizmust szolgáló beruházások keretein belül európai uniós támogatással valósult meg. A fő szempont egy olyan útvonal kiépítése volt, amelyen végighaladva a főapátság látogatható terei akár egyénileg, akár vezetett csoportokkal dinamikusán megtekinthetők. Az ehhez szükséges utat a vársétány biztosítja, amelyen végigsétálva érjük el az apátsági látogatás kiindulópontját. Az épület, amely egyszerre modern és puritán, szorosan illeszkedik a monostor körül fellelhető kortárs építészeti elemek sorába.

Jellegéből adódóan vendégeink kiszolgálására jött létre, ahol az ezeréves történelem egy apró szelete is látható: a középkori és meglévő XX. századi várfalak közé „feszül” be, egy szakaszon fénykút segítségével megmutatva a középkori várfalat.

A létesítmény épületében épült ki az audio guide rendszer kiszolgáló állomá-

sa, innen elindulva önállóan is bejárható a monostor. A rendszer tíz nyelven (a magyar mellett angolul, németül, szlovákul, olaszul, franciául, oroszul, hollandul, spanyolul és japánul) segíti a hozzánk érkező látogatókat a felfedezésben, alapvető és bővebb információkkal szolgálva.

Mivel az új technika segítségével idegenvezető nélkül, saját haladási ritmusuk szerint tekinthetik meg a látnivalókat vendégeink, fontossá vált az útvonal egyértelműsítése, azoknak a területeknek a lezárása, amelyek nem a turizmus szolgáltatában állnak. A várkör forgalmi rendjének átgondolásával, a belsőterek lezárásával és az audio guide útvonalának kijelölésével, megfelelő táblázási rendszerrel tudjuk ki-
szolgálni a felmerült igényt.

Jelenleg 200 audio guide-készülék áll az egyéni látogatók rendelkezésre. Terveink szerint a közeljövőben tour-guide készülékekkel bővül szolgáltatásaink köre. Ezeket elsősorban idegenvezetők által kísért csoportok használják majd, s a technika lehetővé teszi, hogy a csoport kísérője – legyen szó idegenvezetőről, tárlatvezetőről vagy egy bencés atyáról – további részleteket adjon a főmonostor történelméről, a ben-

cés gazdálkodásról vagy a mindennapi pannonhalmi életéről.

Az első hónapok tapasztalatait kiértékelve azt látjuk, hogy egyéni látogatóink előszeretettel veszik igénybe ezt az új szolgáltatást. Ugyanakkor a látogatható területek és a monostor egyéb területeinek éles elkülönítése számunkra is ad még munkát: egyrészt, hogy elfogadtassuk a turistákkal a kijelölt útvonal használatát, másrészt, hogy mi magunk is hozzászokjunk a látszólag céltalanul lődörgő turisták látványához. Az igazi teszt most a nyári hónapokban következik majd.

Veiland László

Életünk

Róma, 10.b

Hat hónappal korábban, gimnázium, német terem, dolgozatkérdés.

„Nevezze meg a számokkal jelölt épületeket a Forum Romanum vaktérképén. Válasszon ki hármat és jellemezze őket röviden.”

Négy hónappal korábban, Pannonhalma, kerengő – RL és DK. „Szervusz, Laci! Már rég mondani akartam neked: a latinosokkal Rómába szeretnék menni. Volna kedved eljönni?” – „Rómába mindig.” – „Jó, akkor én szervezem a programot, te pedig a repülőjegyeket és a szállást.”

Három hónappal korábban, Pannonhalma – Róma, e-mail – GI és DK.

„Kedves Imre, a segítségedet szeretném kérni. Rábai László tanár úrral kitálgattuk, hogy a fényes héten 12 gyerekkel együtt elkirándulnánk Rómába. Az időpont: április 4–9 (csütörtök–kedd).” – „Kedves Konrád! Most kaptam az Anselmo perjelétől egy mailt, ami szerint jóváhagyták a kérésedet, jöhetnek! A diákok kapnak egy (két?) tantermet,

ahol hálósákban aludhatnak. Laticel nem árt, ha van. A perjel azt írta, hogy mindannyian, a diákok is, kaptok reggelit.”

Egy hónappal korábban, Pannonhalma – Róma, e-mail – DK GI-nek.

„Kedves Imre, nagyon készülök Rómára. Sokat olvasok meg tanulok hozzá. Remélem, a pápaválasztás nem kavar be – pláne az Anselmóban. Ádám atyát meg fogom keresni, szeretném neki megmutatni a tervezett programot (ami még készül).

Római kirándulás programterv.

xls, készült 2013.03.15, utolsó módosítás: 2013.03.22. 2013. április 4.: St. Anselmo (bencés apátság, egyetem; Aventinus). Sta. Sabina (V. sz.; az első keresztrefeszítés-ábrázolás) előadást tart: Szedenics Krisztián. Sta Maria in Cosmedin (VIII. század; belső tere: X. sz.; XII. századi harangtorony – illet még sokat fogunk látni) Bori Dániel. Forum Boarium (Hercules Victor és Portunus temploma; Ianus Quadrifons), majd

szabadidő. Musei Capitolini (Capitolium – múzeum I.); császárfórumok (Caesar, Augustus, Nerva, Traianus fóruma) Magyar Dániel. Forum Romanum. Colosseum, előadás: Kovács Bálint. [...] 2013. április 7. vasárnap délután: St. Maria sopra Minerva (XIII. sz. – egyetlen gótikus templom; Michelangelo: A feltámadt Krisztus); Palazzo Altemps (reneszánsz palota; Kr.e. III. sz-i hellénisztikus szobrok – múzeum II.) Pantheon (Kr.e. I. sz; Hadrianus Kr.u. II. sz; Raffaello sírja) Marek Vince; Este – baráti andalgás.

2013. április 3. 18:15, Schwechat, Ausztria, HG8470, Fly NIKI repülőgépe. Bécs: 8°C, eső – Róma 19°C, felhős.

2013. április 7. Róma, 22:00. Baráti andalgás.

Egy héttel később, Pannonhalma, tanári faliújság. „Kedves Titusz atya, kedves Kollégák! Ferenc pápa vatikáni mosolyával (a képen) köszöntünk mindenkit Rómából, ahova a 10.B latinos és neolatinos krémjével elkirándultunk.”

Dejcsics Konrád OSB

Mosolygós díjátadó

A Pulszky Társaság által meghirdetett *Év kiállítása 2012* díjat és a címmel járó szakmai elismerést a zsűri az elmúlt esztendő legkiemelkedőbb tárlatának a Van egy kert - útikalauz monostori kertekhez című kiállításunknak ítélte oda, amelyet a Kulturális Igazgatóság Varga Mátyás atya vezetésével szervezett.

A díjátadóra május 11-én, a Múzeumok Majálisa rendezvény keretén belül a Nemzeti Múzeum Dísztermében került sor.

Melegszívű köszöntés fogadott minket. A múzeum főigazgatója – miközben nem kendőzte a múzeumi világ problémáit – ünneplésre hívott. S ez valóban így történt. Nem szépelgett senki, mindenki tudta, hogy mi van amögött, ha valaki a napi kemény küzdelmek mellett szakmailag elsőrangú eredményt tud felmutatni.

A díjat „az egyedi kultúrtörténeti témát enciklopédikusan, interaktív, a látogatót meditációra is készítő módon bemutató kiállítás megvalósításáért” kaptuk. Külön kiemelték a kutatói háttérmunkát, s annak gyümölcseként megjelent színvonalas katalógusunkat. Az átadót egy derűs kerekasztal beszélgetés követte, melynek résztvevői Szilágyi Klára építész, a kiállítás kurátora; Mohácsi Sándor társkurátor; Dr. Deme Péter, a Pulszky Társaság elnöke, valamint jómagam voltunk. Itt tömören bemutattuk a kiállítást, és szó esett az apátság utóbbi években folyamatosan bővülő kulturális és turisztikai kínálatáról, sőt idei kiállításunkról is.

Az átadó alatt végig az motoszkált bennünk, hogy bizony öröm a látogatóktól kapott dicséret, ám a szakma őszinte elismerése büszkeséget és biztatást is jelent.

Kocsis-Maár Kinga (Németh Flóra írása felhasználásával)

Életünk

Kész a Bencés Erdei Iskola

Terv szerint, április végén a kivitelező Euro Generál Zrt. befejezte az építési munkákat a tápi Bencés Erdei Iskolának hely adó plébániaépületben. Az eredmény minden várakozást felülmúl. Mint minden építkezésnél, úgy a szóban forgó projektnél is volt bennünk egy kis félsz, hogy a koncepció, ami a terveken olyan szépen mutat, hogyan fog működni. A látvány, már első pillantásra is meggyőzi a látogatót, mert amit vártunk, teljesült. A boltívek kibontásával egy fényes folyosó jött létre, mely éles kontrasztban áll a korábbi sötét közlekedővel. A nyitott fedélszék, valamint a külső faburkolatok, a pinceterek téglá borítása, s a kültéri kemence mind a funk-

cionalitás mentén jöttek létre, ugyanakkor esztétikusak, s kiválóan illeszkednek a vidéki, falusi környezetbe, mind méreteikben, mind megjelenésükben. Az újonnan be-

szertett berendezési tárgyak masszívak, mégis egyszerűek. A gondos tervezést és kivitelezést dicséri, hogy a Creaton Építész Pályázaton 2. díjat nyert. A tápi Bencés Erdei Iskola épületének ünnepélyes átadása június 11-én volt, s a hatósági átvételt követően júliustól kibővült programkínálattal várja a természet közelségébe vágyó csoportokat.

Projektcím: A Tápi Erdei iskola infrastrukturális fejlesztése

Projektazonosító: KEOP-3.3.3/09-11-2011-0008.

Kedvezményezett:

Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság

Támogatás: 79 999 999 Forint

Önerő: 8 888 889 Forint

Pálffy-Józsa Kristóf, műszaki vezető

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

HUNGARIAN REPUBLIC
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A reménység kútjai - Holokauszt-emléknap, 2013

Az emberiség válasszal tartozik Isten kérdésére: „Hol van a te testvéred, Ábel?” (Joela Krüger)

Megtapasztaltuk korábban Pannonhalmán is: a holokauszt-emléknap nehéz műfaj. Eredeti elképzelésünk az iskolai megemlékezésekről az volt, hogy tudósokat hívunk, a legjobb kutatókat – hogy harag és részrehajlás nélkül beszéljenek arról, ami valójában történt. A valósággal való találkozás után

– gondoltuk – az ép érzés elég a következtetések levonásához. Nem nagyon sikerült. Szomorúan és tanácstalanul álltunk a jelenség előtt. Miért? A szembesülés Káin választát hívja elő belőlünk? „Nem tudom; talán őrzője vagyok testvéremnek?”

Az idén Simonyi Andreával és Bánfi Miklóssal dolgoztunk együtt. Találkozót szerveztek. Jöttek gimnazisták és felnőttek, keresztények és zsidók; jöttek a

Patronából, a Radnóti Miklós Gimnáziumból és Auschwitzból. Előadók is érkeztek. Vörös Károly (Patrona Hungariae) arról beszélt, miért nehéz a holokauszt tanítása keresztény fiatalok között. Az izraelben élő Rick Wienecke A könyhullatás kútja című szoborcsoportját mutatta be, amely a holokauszt áldozatait és a megfeszített alakját állítja párbeszédbe. Joela Krüger, a darmstadti Evangéliumi Mária nővérek közösségének vezetője szimbólumainkról és önazonosságunkról szólt: hogyan lett a csillag és a kereszt a remény jelméből az üldöztetés jelévé, és mivel tartozik a kereszténység ezután Jézusnak. Ami hármukban közös: keresztények, és a holokauszttal való szembesülés személyes hitük kérdése. Az előadások 10-kor kezdődnek, 3-3 alkalommal hangzanak el, az előadókhoz intézett kérdések után vendégek és házigazdák kis csoportokban folytatják a beszélgetést. A fiúk négy órán keresztül figyelnek, kérdeznak, jelen vannak. Biztató. Kicsit azért még félünk: vajon lesz még közönsége a délutáni fakultatív programnak is? Film a kassai születésű Yehuda Berkovitsról, utána kerekasztal és konferenciabeszélgetés (a film a youtube-on megnézhető). Megtelik a Teleki-terem, tömeg van, alig férünk el. U.I.O.G.D.

Csertán Károly

Életünk

Gyógynövényműhelyünk

Gyógynövényműhelyünket a rend gazdag gyógyító illetve gyógynövényekkel kapcsolatos tevékenységének hagyománya segítette életre.

2013-ban a teaház épületében alakítottuk ki vidékfejlesztési (Leader) pályázat által nyújtott támogatás és sok munkatársunk közös munkájának segítségével. Manufaktúránk áprilisban kezdte meg működését, egyelőre egy gyógyszerész munkatárs állandó közreműködésével.

A műhely működésének elindításával újabb lépést tehetünk annak irányába, hogy a gyógyító szolgálatnak elkötelezett tudós bencések hagyatékaiban fellelt régi recepteket a mai kor tudományos és fogyasztói igényeinek megfelelően átalakítsuk és saját, apátsági termékeket készítsünk.

Az arborétum kertészetében termelt gyógynövényekből illóolaj, virágvíz, olajos és alkoholos kivonatok készülnek, melyekből manufaktúránkban gyógyhatású termékeket készítenek majd, melyeket itt, helyben, illetve szélesebb körben is értékesítünk. Mindez része és kiegészítője a kertészet és teaház „gyógynövénymissziójának”.

Jelenleg műhelyünkben az első termékek fejlesztése folyik. Egy-egy termék bevezetését többlépéses, hosszadalmas vizsgálatok előzik meg. A termékek alapját képező receptek kidolgozását, az eltarthatóságra, küllemre, a gyógynövények beépítésére, a külső megjelenésre vonatkozó vizsgálatokat

is a műhelyben végezzük. Laborunk kísérleti jellege ugyanakkor egyéb tapasztalatok gyűjtésében is megmutatkozik. Az apátsági boltokban értékesítendő termékeink közül a kedvező fogadtatásúak reményeink szerint egy későbbi, nagyobb szabású gyártás alapját szolgáltatják majd. A műhelynek bemutatató szerepet is szántunk. A bencés

gyógyító hagyományokhoz való kapcsolódásnak jó alapot ad a klasszikus patikai felszerelés és látvány, mellyel üzeni tudjuk, hogy termékeink a gyógyszerészeti szakma igényességével készülnek. A patikai munka során használt speciális kanalak, pisztillusok, porcelán és egyéb laborszerek különleges múzeumpedagógiai tevékenységekhez köthetők, melyet a jövőben szeretnénk kihasználni. A manufaktúra munkájához bemutatót és kézműves foglalkozásokat kapcsolunk, melyek során a vendégek bepillanthatnak a gyártási munkálatokba, ismereteket szerezhetnek a gyógynövénytartalmú kozmetikumok készítésére vonatkozóan, illetve elkészíthetik saját gyógynövénytartalmú szappanjaikat és krémjeiket.

A helyet azért nevezzük műhelynek (manufaktúrának), mert kis volumenű és elsősorban kézi munkára alkalmas. Kenőcskészítő, vágó, keverő készülékeink és melegítésre, krémek és folyadékok töltésére alkalmas eszközeink és kiváló mérlegeink vannak, melyekkel egyszerre kb. 100-200 darab terméket tudunk készíteni.

Termékeinkben a gyógynövények áldásos hatásait olyan anyagokkal, készítményekkel szeretnénk társítani, melyeket nemcsak betegség esetén, hanem nap mint nap szívesen használunk.

Első készítményeink ezért kézműves szappanok lesznek, melyek tapasztalataink alapján az idelátogató vendégeink körében igen kedveltek.

Szappanjaink extra szűz olívaolaj alapúak, krémesek, bőrápoló tulajdonságúak. Laborunkban készítjük növényi olajokból kiindulva és végigkísérjük hosszú és látványos átalakulásuk során: formába öntjük, felvágjuk, bélyegezzük és 6 hétig érleljük őket. Illatosításukra a kertészetben készülő illóolajokat használjuk.

A későbbiekben gyógyhatású folyékony kozmetikumok (masszázs, ápoló olajok, arcvizek) és krémek (ajakír, kézkrem, lábfrissítő krém) fejlesztését tervezzük, melyeknek gyógyító hatását a kertészetben termesztett levendula, citromfű, zsálya, körömvirág és kamilla kivonatai biztosítják majd.

Az Apátság távolabbi tervei között szerepel egy gyógyító tevékenységet is ellátó szálloda. Az itt végzendő kezelésekhez szükséges készítményeket szintén ebben a laborban szeretnénk készíteni.

Izer Katalin

Világot lát(t)unk

Oázis a tanulás számára

Érintetlen erdélyi nyereg Csíksomlyón, igazi bencés vendégszeretet az osztrák kremsmünsteri apátságban, súlyos kőfalas Harry Potter-feeling a York melletti angol bentlakásos apátsági gimnáziumban és illatos levendulaszörp a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban. Ami ezeket összeköti két év óta, az az Európai Unió által támogatott, európai iskolák együttműködését segítő COMENIUS program 2011-2013.

Minden tanítási félévben egy-egy hetet töltött a három külföldi iskola 6-8 diákja a negyedik partner iskolában, hogy a gazdag kulturális programokon túl kipróbáljanak hatékony tanulási módszereket is. Először a Linztől nem messze fekvő Kremsmünsterben találkozott a négy ország egy-egy csoportja 2011 őszén, majd 2012 pünkösdjére a csíksomlyói búcsú hetén gyűltünk össze, és készültünk fel közösen a szombati zárándoklatra. Abban az évben ősszel jártunk angol bencés társainknál, és 2013 áprilisában a program utolsó állomása Pannonhalmára volt.

Tizenhat vendégdiákot, hat vendégtanárt és egy bencés szerzetest láttunk vendégül az angol Ampleforth bencés gimnáziumból, a csíkszeredai Segítő Mária Katolikus Líceumból és a kremsmünsteri apátsági gimnáziumból, akik a Szent Jakab házban szálltak meg, és vettek részt a pannonhalmi diákokkal együtt a gazdag programokon.

Az angol kísérő Mr Phil Thornton így látja az első napjukat: „We got up not really knowing where we had arrived in the dark the night before. During breakfast there were many different things to think about. We had met our new companions from Hungary, Romania and Austria with whom we would spend the week. We didn't really know what we would be doing and we hadn't seen anything of the place that would be our home for the next few

days. But the first thing on our minds was that somebody had made the tea too sweet.

When we had arrived the night before we could see lights on a hill that we assumed to be the monastery, but now in the bright sunshine we could see the Arch-Abbey of Pannonhalma in all its baroque glory. We walked quickly up the hillside guided by our new Hungarian friends. Our first place of encounter was the herb garden where we had the Biology workshop. Monasteries have strong traditions of careful horticulture and here they grow herbs, especially Lavender." /

Későbbi blogbejegyzésében dicséri a szívélyes vendéglátást, és arról ír, hogy mennyire nagy benyomást tett rá az itteni

Világot lát(t)unk

they have been to giving their time to student activities. After our afternoon of fun we ate goulash all together, students of all four schools and staff. The evening was left for more restorative relaxation – playing cards – and we took an early night because everyone was tired.

Az osztrák iskolai honlapon is megjelentünk. Pater Franz szívesen ír arról, amikor Asztrik Főapát úr fogadta a csapatot: „Bereits in Kremsmünster wurde uns von der Vorliebe des Abtes zur deutschen Sprache berichtet und auch viele Grüße für ihn mitgegeben. Als wir ihn dann in der Abtei mit einem herzlichen „Grüß Gott“ begrüßten, spürten wir sofort seine Sympathien der österreichischen Gruppe gegenüber.

Dennoch redete er mit uns allen auf Ungarisch, was wiederum von einem Pater ins Englische übersetzt wurde – zum Vorteil für alle. Er wollte keinen Monolog, sondern einen Dialog, den ihm hauptsächlich wir Kremsmünsterer bescheren. Fragen über den Kommunismus wurden ebenso gestellt, wie Fragen über alltägliche Angelegenheiten aus dem Kloster. Er antwortete bereitwillig und herzlich und war besonders uns Österreichern gegenüber offen bezüglich der Beziehung Pannonhalmas zu den Habsburgern.

[...] Zum Abschluss zeigte er uns noch seinen Balkon, von welchem schon Papst Johannes Paul II. den Schülern Pannonhalmas zugewinkt hat.“ A hét végén egy projektlezáró előadást tartottunk a Teleki teremben, ahol alkalmuk nyílt a diákoknak bemutatni saját iskolájukon túl egy digitális magazint a hét munkájáról, benne saját készítésű riportokat Antal atyával, Csordás Zoltán tanár úrral, Dénesi tanár úrral, Henrik atyával, Illés Tamás borászati marketinges munkatárssal és Matthew apát úrral az Egyesült Államokból.

A program célját elértük: bebizonyosodott, hogy biológiai ismeretek, irodalom, marketing, képzőművészet, történelem, környezetismeret illetve idegen nyelvek nemcsak tankönyvek-ből sajátíthatók el illetve mélyíthetők, hanem úgyis, ha riportot készítünk egy legendás fizika tanárral az apátsági iskolában, feladatlapot állítunk össze a borászathoz, vagy múzeumpedagógiai foglalkozás keretében ismerjük meg a biomassza fűtőművet. Ahogy Máté apát úr fogalmazott: „LEARNING BY DOING”.

A program címe „Iskola a kolostorban; tanulás az iskolapadon kívül.” Mert a tanulásban fontos szempont és cél, hogy meddig emlékszünk a megtanultakra.

Kovács Alida

bencés szerzetesek jelenléte az iskola életében: „Students of Pannonhalma have taken every opportunity to be hospitable to us and this [on Sat, 20th April] afternoon a group of them who have a rock band played a gig for us at St James's house where we are staying. The sun was out and we enjoyed their songs many of which they sang in English. Several monks from Pannonhalma were with us. The monastic community here has impressed us with how committed

Életünk

Pro Pannonhalma

A Pro Pannonhalma Díj 2013 évi kitüntetettje Erdei Tamás.

Erdei Tamást szakmai pályafutása a bankvilághoz kötötte, hiszen az OTP-nél és a Pénzügyminisztériumban eltöltött néhány év után a Magyar Külkereskedelmi Bankba (ma MKB Bank) került, ahol egy évvel ezelőtt fejezte be harminc éves munkáját, tizenhét éves vezérigazgatói, illetve elnök-vezérigazgatói tevékenységét. A Magyar Bankszövetségnek pedig több mint tíz éven át volt elnöke.

Kapcsolata a Főapátsággal két évtizeddel ezelőtt kezdődött. Személyesen ő, és az általa vezetett bank támogatta a főapátság felújítását, kulturális kiadvá-

nyainak megjelenését, mint például a Bencés monostorok a Kárpát-medencében című művet. Amikor főapátságunk a Szent Márton nap ünnepi hagyományának megújítását eldöntötte, Erdei Tamás és az MKB Bank az esemény fő támogatójává, az ünnepi koncertek házigazdájává vált.

Kapcsolatunk kezdete óta osztotta azt a nézetünket, hogy értékeinket meg kell újítani, apátságunk gazdasági értelemben vett függetlenségét meg kell teremteni. Így jutottunk el az évszázados apátsági borkultúra megújításának gondolatához a 90-es évek végén. A gondolatot elhatározás, tett és kemény munka követte, amíg eljutottunk odáig,

hogy az alapítólevélben leírhattuk: „A Pannonhalmi Főapátság és a Magyar Külkereskedelmi Bank attól a céltól vezérelve, hogy ismét életre keltse az ezeréves pannonhalmi borászkodást, korszerű pincegazdaság létrehozását határozta el.” 2002 októberében megtörtént az ünnepélyes alapkövetétel, majd egy évre rá a pince és borház avatása. Közös alapított borászatunk idén ünnepli tíz éves születésnapját. Ez az évtized beváltotta reményeinket, értéket teremtettünk, kultúrát őriztünk. Köszönjük Erdei Tamás úr sok éves elkötelezett támogatását, barátságát és szeretetét.

Várszegi Asztrik OSB, főapát

Emléktábla-avatás és szentmise Miksa atya emlékére

2013. június 8-án Zalaapáti Község önkormányzata, a BDSZ keszthely-zalai szervezete, valamint Miksa atya volt tanítványai (Ph'72) megemlékező szentmisét tartottak és emléktáblát avattak Bánhegyi Miksa atya, Zalaapáti szülötte emlékére. A szentmise főcelebránsa Várszegi Asztrik főapát úr volt.

Főapát úr a szentmise homíliájában a tizenkét éves Jézusról szóló szakaszból kiindulva az idősebb generációnak a

fiatalok iránti felelősségéről beszélt. „Olyan otthont kell teremtenünk fiataljaink számára a családban és az egyházban, ahová kamaszkori kalandozásaik és lázadásaik után is haza tudnak térni. Miksa atyának, aki az ifjúság fáradhatatlan nevelője volt, ez az üzenete ma nekünk.” – mondta Asztrik atya.

Miksa atya emléktáblájának leleplezésére és megáldására a szentmise végén került sor. A táblát annak a pillérnek a

nyugati oldalán helyezték el, amelynek keleti oldalán Kroller Miksa, az egyik utolsó zalavári apát, Miksa atya gyermekkori példaképének emléktáblája található. Az ünnepséget követően Vincze Tibor polgármester úr tartott fogadást a vendégek számára, este pedig a Pannonhalmi Bencés Gimnázium kórusa adott koncertet a plébániatemplomban Brandné Szabó Ildikó és Kiss Zsolt közreműködésével.

Dejcsics Konrád OSB

Legények a gáton

Győrújfalú, 2013. június 08. 16:20 - június 09. 02:15

Önkéntes diákok száma: 69

Az önkéntesek átlagéletkora: 16,2 év

A megmozgatott föld mennyisége: kb. 16 tonna

Igénybevett eszközök: traktor, lapát, zsák, bicska, billencs, zseblámpa

Életünk

Qpac bika

Nem mindennapi eseményben volt részük a IX.A. osztály tagjainak, prefektusaiknak és kísérőiknek május elején, az osztálykirándulás alkalmával.

A Kisfakos mellett található Ferences Tanya vendégei voltak, ahol megismerkedtek az Isten adta természet ma már alig-alig ismert részleteivel úgy a mező-

gazdaság, mint az állattenyésztés terén. A több szempontból különleges tanulmányi kirándulás igazán nagy és élményszerű meglepetést hozott diákjainknak. Ott tartózkodásuk alatt megellett az állatfarm egyik tehene. Az egyedi alkalom miatt a farm gondozója, Csöndör Elek úr, az éjszaka megszüle-

tett bikaborjúnak a Qpac nevet adta. Minden bizonnyal felejthetetlen marad a különleges, éjszakai gyakorlati biológia óra. Sokan most voltak először istállóban, a természet pedig életre szóló élménnyel ajándékozta meg diákjainkat.

Siska Gábor, Pogány Péter

Portatív Pannonhalmán

A tavasz nagy eseménye volt Pannonhalmán, hogy a felújított Bazilikába elkészült az új kisorgona. Portatív ugyanis azt jelenti, hogy mozdítható-hordozható ládaorgona. Sípok, mechanika, billentyűsor és regiszterek éppúgy vannak egy portatív orgonában, de egyrészt sokkal kisebb a mérete, másrészt nincs pedálsora. Feladata is szerényebb: nem a nagymisék hangszere, hanem a szerzetesi kórusnak illetve kisebb közösségi liturgiáknak a kíséretét biztosíthatja. A hangszer a gimnázium egyházzenész-szakképzése számára készítette Takács Péter orgonaépítő mester vezetésével a Portatív Orgonaépítő Bt.

Megjelenésében, formavilágában a John Pawson brit építész által tervezett és 2012-ben felújított Bazilika belső te-

réhez, bútorzatához igazodik. Külső stílusát, szerkezeti felépítését és hangzását tekintve is teljesen egyedi. A szekrényzet anyaga amerikai dió, alkoholos wenge pácolással. A szekrényzet és a homlokzati fasípok felülete speciális olajkezelést kapott, amely biztosítja a kopásállóságot és a selyemfényű megjelenést.

A mozgatáshoz, helyváltoztatáshoz – furatokon keresztül két orsó elforgatásával – el lehet emelni a földtől 1 cm-re, majd ezután az orgona a szekrényzetbe beépített görgőkön eltolható a megszólaltatási helyére, ahol stabil állapotba hozható, a köveztetre visszaereszthető. Szállításához – a szekrényébe rejtetten beépített, abból kihúzható – négy fém fogókar segítségével, emberi erővel

megemelhető. Tárolás és mozgatás közben a billentyűzet betolható, így a hangszer biztonságosan mozdítható.

Orgonajátékhoz a billentyűzetet ki kell húzni a nyugalmi helyéről. Ezzel a mozdulattal

A 4 regiszteres portatív (hordozható) ládaorgona h-c1 -nél osztott manuállal készült.

Diszpozíciója: Gedackt 8' Rohrflöte 4'

Principal 2' Quint 1 1/3'

Fasípjai luc- és borovi fenyőből, míg fémsípjai sípfém-ből - a Principal 2' 70%-os, a Quint 1 1/3' 40%-os ón ötvözetből - készültek.

Érdekessége, hogy a Rohrflöte 4' sípjai közül - amelyből a homlokzati sípok is ki vannak emelve - a csöves sípok fából készültek.

egyben a hangszer teteje is felnyílik és kottatartóként szolgál. Nyitott állapotban a homlokzati sípok mögé behelyezhető kiegészítő hangtompítással egészen bensőséges hangzást lehet játszani. Ez kifejezetten a zsolozsmák kíséretekor előnyös.

A Bazilika terében igazán különleges az orgona hangzása, amelyhez a Rohrflöte csöves fasípjai és a nagyon alacsony, mindössze 47 vízmm-es szélnyomás is hozzájárul. Ilyen alacsony nyomáson izgalmas szakmai kihívás volt a sípok intonálása. A hangok megszólalása kis „levegőjátékkal”, optimális megszólalási tranzienssel indul, amely a pontosságot jelzi és szépséget ad a hangzásnak.

A portatív orgona az ifjú organisták képzésére, a diákmisék liturgiájához, és kórusorgonaként a szerzetesközösség zsolozsmáinak kísérésére is alkalmas hangszer, hogy mindenben Isten dicsőíttessék.

Takács Péter orgonaépítő mester

Rendes mester

Interjú Arnold atyával

Kedves Arnold testvér! Nemrég érkeztetek meg a csíksomlyói búcsúról. Köztudott rólad, hogy más zárándokutakat is szervezel, például a tihanyi gyalogos zárándoklatot. Miért fontosak számodra ezek az utak?

A zárándokutakat három dolog miatt tartom fontosnak. Egyrészt, mert adódik egy tér arra, hogy a bennünk lévő hit megerősödjék, elmélyüljön és meggyőződésünkkel váljon. Ehhez sokszor egy támogató közösségre van szükség. Másrészt a közösen megtett zárándoklatoknak mindig van közösségépítő erejük is: közösséggé formálódunk. Ez nagyon fontos. A harmadik pedig: néha kihívások elé állít bennünket, és próbára teszi erőnket; arra indít bennünket, hogy felismerjük és átlépjük saját határainkon. Néha arra serkent bennünket, hogy lépjünk túl önmagunkon és célokat tűzzünk ki magunk elé. Amikor elindulsz, akkor életed története is „mozgásba jönnek”.

Több állomása is volt annak a „zárándokútnak”, amely a lelkipásztori munkához vezetett téged. Röviden elmesélnéd, hogyan érkezted meg ehhez a munkaterülethez?

A közösséghez 17 évesen, viszonylag fiatalon csatlakoztam. Viszont nem itt kezdődik életutam. Borsodi fiú vagyok,

Szendrőből jöttem. A falubeliek szerint rém rossz gyerek voltam. Nagyon hálás vagyok az otthoniaknak, különösen is a nagyszüleimnek, akik úgy engedtek el hazulról, hogy azt mondták: „Fiam, menj Pannonhalmára, és éld a saját életedet! Ne a miénket. De tudd, hogy ide bármikor visszatérhetsz. Mindig hazavárunk. A kapu mindig nyitva áll előtted.” Családom utolsó szavait nagyon őrzöm a szívemben. Ez egy olyan biztos pont, amitől én bármi felé el tudok mozdulni. Azt gondolom, hogy ha egy szülő valami nagyon lényegeset adhat a gyermekének, akkor az az, hogy szabadon engedi.

Annak ellenére, hogy 17 éves voltam, amikor megérkeztem a közösségünkbe, kortársaimhoz képest sok élettapasztalatom volt. Ez bizonyos értelemben meg is nehezítette a beilleszkedésemet. Villanyszerelőként, szakmunkásként érkeztem ide, és érdekelték a mesterségek. A családomban ez egy abszolút értéknek számított. „Fiam, a legfontosabb, hogy az embernek legyen egy jó fűrésze, kalapácsa, de mindig jól jön egy kombináltfogó!” – Ezt mondta nekem gyakran a nagyapám.

A közösségtől sok kísérletezési lehetőséget kaptam arra, hogy megtaláljam önmagam és azt a munkaterületet, ahol leginkább emberileg is kiteljesedhetek, ugyanakkor mások szolgálatára is lehetek. Volt egy olyan időszak, amikor leginkább testvérként tudtam magam elképzelni, de valahol mélyen mindig éreztem, hogy Isten beteljesíti, amit megkezdett bennem: fokozatosan érlelt a papi szolgálatra. Sok szép évet töltöttem a könyvkötő műhelyben, ahol diákokkal is megismertethettem a szakma szépségét.

Nem kevés időre volt szükségem ahhoz, hogy felismerjem, mi lehet Isten velem kapcsolatos szándéka.

Természetesen ez a hosszú idő néhány krízist is tartogatott számomra. Ezek mindig arra ösztönöztek, hogy újrafgalmazzam szándékaimat, érintkezésbe lépjek vágyaimmal, amelyek belülről mozgatnak és egy nagyobb önismeret felé is elinduljak. A krízisek újabb és újabb elköteleződést is kértek tőlem. Hiszem, hogy Isten a kríziseken keresztül hoz bennünket a „legkegyelmibb” helyzetekbe. Nagyon fontos, hogy nyitottak legyünk a változásra, amihez biztos pontokra is szükségünk van.

A papszentelést megelőző években Lőrincz Pál atya munkatársaként az „egyházmegye” plébániáin hitoktattam gyerekeket. Lehetőséget kaptam Főapát úrtól, hogy gyakorlati években próbáljam ki önmagam és megismerjem közelről a lelkipásztori munka területeit, a lelkipásztori élet speciális nehézségeit is. Így kerültem Ménfőcsanakra, ahol közel 5 évig voltam lelkipásztori munkatársa Bartók Ferenc atyának.

A diakonátus két évig tartott. Ezalatt befejeztem a Sapientia-n a hittanár-nevelő mesterszakot, ahol egy vallápszichológiai témában védtem meg szakdolgozatomat. Ezzel párhuzamosan készítettem el záró dolgozatomat a Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetének képzésén, ahol összesen hat évet tanultam, és családsegítő lelkigondozó diplomát kaptam. Ezután szentelt pappá Asztrik főapát úr.

Gondolom, a lelkigondozói képzés során szerzett tudás sok helyzetben a segítségedre van. Hol tudsz rá támaszkodni a legjobban?

Szinte minden területén az életemnek.

Rendes mester

A gyerekekkel való találkozásomkor a hittanórákon, a közösségi életünk és egymás újrafelfedezésében. Nagy hasznát látom még a házaspárokkal és a házasságra készülőkkel való találkozás alkalmi során. Legfőképp az önismeretemhez tett sokat: szemléletmódot adott. Egyszerre segített önmagam megértésében, a szerzetesközösségbe való megérkezésben, ugyanakkor a lelkipásztori szolgálatban is nagyon komoly és hasznos eszközöket kaptam. Az emberek többsége, akik hozzám fordulnak, nem is annyira teológiai- vagy hitbéli kérdéseikkel keresnek meg, sokkal inkább életvezetési- önismereti- és párkapcsolataikra vonatkozó kérdéseikre szeretnének hasznosítható válaszokat hallani.

Mi vezetett téged a mentálhigiéné felé?

Ha visszatekintek az azt megelőző évekre, szinte biztos, hogy motívumaim között első sorban a saját magam gyógyítása és a nagyobb önismeretre való eljutás vágya volt a legjelentősebb. Azóta gondolom, hogy egy sajátélményű csoportnak vagy egy pszichoterapeuta által kísért személyek között folytatott terápiás együttlétnek óriási ereje és jelentősége lehet minden ember életében. A csoportban töltött alkalmak abban erősítettek meg, hogy személyes integritásunk, növekedésünk érdekében érdemes akár nagyon megerőltető lépéseket is tenni.

Segítette-e és hogyan segített téged a képzés az imádságban vagy Isten-nel való kapcsolatodban? Esetleg a másokkal való kapcsolatodban?

Egy ilyen képzés sok mindenre felvértezi az embert azon túl, hogy eljut egy nagyobb önismeretre: kompetensebbé válik a másik ember és általában az emberi kapcsolatok belső dinamikájának

megértésében is. Az imádsághoz is és a komoly spirituális élethez is szüksége van minden szerzetesnek az önismeretre. Istenhez – egyre jobban meggyőződésemm –, hogy önmagunk megismerése nélkül nem is juthatunk el. Egyik nagy mestertől tanultam azt, hogy önismeret és saját magunk árnyoldalának megismerése nélkül mindig az a veszély fenyeget bennünket, hogy Istenről alkotott gondolataink pusztá kivetítések maradnak.

Nagyon érdekel a család- és a párterápia, mert világéletemben lenyűgöztek és érdekelték az emberi kapcsolatok. Azonban nem mindig tudtam eligazodni bennük. Lelkigondozóként még most is sok időre van szükségem ahhoz, amíg egy-egy ember élettörténete kibontakozik előttem. Megtapasztaltam, hogy a legtöbb felnőtt konfliktus hátterében az a vágy húzódik meg, hogy szükségük lenne a másik megbecsülésére, elismerésére, elfogadására, de valami oknál fogva nem kapják meg.

Gyerekekkel is találkozom nap, mint nap, akik attól szenvednek, mert nem kapnak elég szeretetet. Sok felnőtt él a közelemben, akik nem tudják feldolgozni, hogy egyedül maradtak. És olyan felnőtteket is ismerek, akik szerették egymást, csak éppen sem együtt, sem külön nem bírnak élni.

Mostanság egyetlen kérdés foglalkoztat és lelkesít: hogyan tudnék jó segítséget nyújtani másoknak és a szerzetesközösségem és a plébániai közösségeink hogyan válhatnánk gyógyító közösséggé? Olyan közösségekké, amelyben

gyógyulni tudnak az egymásnak okozott sebeink.

Az általános iskolai hittanban is részt veszel.

A mentálhigiénés szemlélet nagyon jól hasznosítható a hitoktatásban is, nem csak a házaspárokkal vagy a házasságra készülőkkel folytatott találkozások alkalmán.

Fontossá vált számomra, hogy arra építsek, ami a tanítványaimban szunnyad. Ezt azért éri meg nekem így tenni, mert ekkor biztos lehetek abban, hogy tudom, ez az új dolog, bennük hová érkezik és kapcsolódik. Nagy teret engedek a spontaneitásnak, a saját élmények kifejezésének, és ebből az következik számomra, hogy lehetünk akár egymással egyenrangú, partneri viszonyban is. Nincsenek jó válaszok, vagy rossz válaszok.

Ezzel együtt nem keresünk bűnösöket és nem akarunk megbüntetni senkit sem.

az interjút Baumgartner Bernát OSB készítette

Életünk

Sólyom László Pannonhalmán

Az idei jogszakkör utolsó hónapját azzal töltöttük, hogy Sólyom László látogatására készültünk. Elolvastunk minden cikket, tanulmányt, ami az elmúlt években megjelent. Vitáztunk, érveltünk, tanultunk pozitív jogról és természetjogról, fékekről és ellensúlyokról. Így született meg az a cím, amelyet emeritus köztársasági elnökünk kért tőlünk, hogy milyen típusú előadást kérünk is tőle. Nehéz ugyanis a Sólyom-életműről úgy beszélni, hogy az egyszerre legyen közérthető és ugyanakkor maradjon kristálytisza a jogi ráció is.

Május utolsó estéjének címe így végül is ez lett: Az elmúlt huszonöt év – elnöki szemmel. Több mint másfél óra alatt bejártuk a rendszerváltástól a készülő ötödik alkotmánymódosításig a magyar történelmet. Olyan helyekre kalauzolt bennünket Sólyom László, ahonnan szinte belülről láthattuk

az eseményeket: Honnan merítettek ötleteket a rendszerváltók? Hogyan dőlt el, hogy valaki melyik pártnál kezdje a politikát? Milyen forrásokból keresett az Alkotmánybíróság elnöke etikai iránymutatást egy-egy nehezebb döntésnél? Hogyan is élte meg elnökké választása napjait? Mi vezetett a komáromi hídra? Hogyan működik láthatatlanul is az alkotmány?

Az érintett témák közül több is már érettségi tétel. A hallgatóság nagy része még nem is élt a taxisblokádnak idején! S akik már részesei voltunk azoknak az időeknek, nekünk most újból életre keltek a múlt meghatározó közelmúlt nagy alakjai. Olyan közelről láthattuk őket, ahonnan a történeti ítélet helyett inkább az emberi arcvonások rajzolódnak ki. Történelem mellett biztatást is kaptunk. Megerősítést abban, hogy mi, magyarok, gazdag és erős hagyomány örökösei vagyunk, amely nemcsak kötelez, hanem hordoz is bennünket.

Juhász-Laczk Albin OSB

Lege

A derű itala

Anselm Grün: A bor – ég és föld ajándéka. Pannonhalmi Főapátság, 2013.

Az emberiség legnagyobb találmányai egyszerű dolgok. Kenyér, sajt, bor. Mindennél fontosabbak, mindennél jobban felforgatták az életünket, embert csináltak belőlünk. Meg-

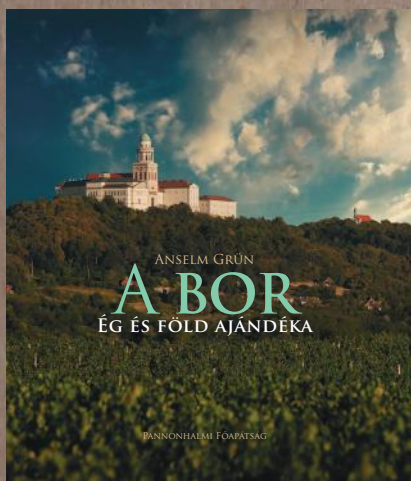
nyitották az utat Isten felé. És egyúttal a kultúra felé. A kenyér eposz, a sajt dráma, a bor vers. A föld és az ember egymásra találásának eposza a kenyér. Az állatokhoz fűződő áruló barátságunk drámája a sajt. És végül a bor vers, melyben asszociációk villognak, mintha mindig üvegphárban lenne, és keresztülsütne rajta a napfény.

bor, kultúra és Isten háromszögét ábrázolja. Nem borszak-könyv. De mégis a bor lényegéről beszél. A bor a derű itala. Alkohol talán nincs is benne. Csak napfény, lélek. Az Isten utáni vágy itala. Ha óvatosan, okosan és megfontoltan kóstolgatjuk, ha asztalunkon áll, miközben a Bibliában a szőlő

története után kutakodunk, mialatt illata az orrunkig lebeg, olyankor egy pillanatra világos lesz, hogy a bor Isten ember utáni vágyakozásának is az itala.

Az ég és föld ajándékáról szóló könyv magyar kiadását Pannonhalmáról és az itteni borgazdálkodásról készült képek illusztrálják. Ez a legbölcsebb borkönyv, amit el lehet képzelni. Ez a legszebb teológiai munka, melyet mostanában forgattam. A legtörténelmibb borszakkönyv, képes megmutatni a bor szerepét az Ő- és Újszövetségben és más fontos kérdések összefüggésében. A derű könyve. A pannon derű könyve, a német bölcsesség és alaposság könyve. Érdemes a történelemben a különböző történeteket szétszálazni. Aki egyszer külön, az irodalomtól függetlenül meg akarja írni a líra történetét, az haszonnal forgathatja a Biblia és a középkor bortörténeti vetületét megmutató, nem tolakvó okosságú munkát. És aki ebből megtanulja a borivás bölcsességét, vagyis a bölcsesség fogyasztatóságát, az máris elkezdhet verseket olvasni (amennyiben még nem volt szokása). Hiszen egy vers segítségével épp úgy meg lehet találni a szabadsághoz, a derűhöz vezető utat, mint ahogy meg lehet részegülni egy igényes könyvtől.

Vörös István

Civilizált prefektusok

„Pannonhalmán vagyunk itthon”

Interjú Erdőssy István tanár úrral

Hogyan kerültél kapcsolatba Pannonhalmával és miként jutottál arra a döntésre, hogy ideköltözz?

Budapesti lakosként a Szent Szabina Kápolnába jártunk. A közösségünket akkor Mátyás atya vezette, ő hívott Pannonhalmára tanítani. Ez már húsz esztendeje történt. Akkor nehéz volt a döntés – családi és baráti közösséget hagytunk Budapestén. Mostanra már Pannonhalmán vagyunk itthon.

Melyek voltak budapesti életed fontosabb szakaszai?

1984-ben a Fazekas Mihály Gimnáziumban érettségiztem. Kamaszként tértem meg. Zugligetben, egy kisközösségben. Kevésen múlt, hogy tanári diplomám megszerzése után nem köteleződtem el a Máltai Szeretetszolgálathoz. Ám amikor utolsó évesként elhívtak tanítani, éreztem, hogy a tanítás erősebb vonzás számomra. Választásomat nem bántam meg. Életem egyik döntő pillanata volt, amikor elfogadtuk a hívást, és eljöttünk Pannonhalmára.

Kérlek, mutasd be családot!

Feleségem, Krisztina huszonhét éve párom, társam. Az Úr áldása az életemen, hogy megismerhettem. Nagycsaládról álmodtunk, vidámságról, nyüzsgésről. Hálásak vagyunk, hogy részünk lehet benne. Krisztina gyógytornászként kórházban dolgozik, egyszersmind a gimnáziumban gyógytestnevelést tart a fiúknak, és a sportsérülések utáni rehabilitációt végzi.

Négy gyermekünk született, kettő már itt Pannonhalmán. A legnagyobb fiam egyetemista, a lányom éppen most érettségizik. Két fiam még középiskolás Győrben. Érdekes megélni, hogyan változik a léthelyzetünk: előbb gyarapodott, most elcsendesedik az otthonunk. Lassan saját útjukat kezdik járni gyermekeink.

Krisztinával egy bálban ismerkedtünk meg, és már az első beszélgetésünk során kiderült, hogy sok dolog kapcsol össze bennünket. Hasonló prioritások mentén láttuk, és éljük ma is az életünket. Persze ezek közé tartozik a sport is, a mozgás öröme, és annak átadása mások számára.

Itt a bencés gimnáziumban milyen területeken dolgozol? Mit tartasz fontosnak a tanításban, mit szeretnél átadni a fiúknak?

A munkám a hobbim, szeretek tanítani. Testnevelőként sok dolgot megérthetek a fiúk viselkedéséből, hiszen testnevelés órán talán igazibb énjüket tudják adni, mint a padban ülve. Jó érzéssel tölt el, ha valakinek segíteni tu-

dok nehéz periódusában, küzdelmeiben. Ilyen szempontból is roppant intenzív, élő közeg a játék, a kosárlabda. A játékban mindenki az, aki. Ha akarja valaki, ha nem, óhatatlanul leveti a maszkot, amit éppen hordoz. Ezért is örültem nagyon, amikor meghallottam, hogy Pannonhalmán mennyire erős a kosárlabda-kultúra. Megtisztelő számomra, hogy Tálos Zoli bácsi után vihetem tovább ezt a szép hagyományt. A kosárlabda születésétől kezdve ideális középiskolás sport mind Amerikában mind Európában. Egy bentlakásos iskolában pedig páratlan lehetőség a közösségteremtésre. Izgalmas látni, miként születik a sokszor nagyon különböző személyiségekből, nehezen elviselhető különcökből egy igazi csapat.

A földrajz tanítása szintén hálás munka, de részben másfajta feladat. Jó együtt gondolkodni a fiúkkal, összefüggéseket, kapcsolódási pontokat keresni a természettudományok között. Szeretem a szakköri találkozásokat is, ott személyesebbé válhat a közös munka. Számomra is inspiráló a diákok lelkesedése, kíváncsisága. Jó látni, hogy a fiatalok szeretnék megérteni azokat a folyamatokat, melyek világunkat alakítják.

Civilizált prefektusok

Néhány évig prefektus voltál a diákotthonban. Mit jelentett neked ez a feladat? Volt-e olyan felismerésed, mely saját életedre is visszahatott?

1999-ben tízedik osztálytól kezdve lettem osztályfőnöke a 2002-ben végzett B osztálynak. Nényei Palival nagyon új utat jártunk, hiszen előttünk minden osztálynak kizárólag bencés prefektusa volt. Mi fiatal civilként kerestük miként lehet betölteni ezt a szerepet. Nagyon szép volt ez a három év, remek osztályt kaptunk. Saját kamasz fiaim neveléséhez is adott támpontokat az a sok tapasztalat, amit az osztályombajáró fiúk közt szereztem. Az elballagó osztály után azonban egyre több figyelmet igényeltek saját, lassan kamaszodó gyermekeim, így nem tudtam tovább vállalni ezt a sokszor hétvégére is feladatot adó munkát.

Az iskolán túl, még más szolgálatokban is részt vettek feleségeddel. Gondolok itt a jegyesképzésekre, és más területeken végzett tevékenységekre. Kicsit mesélj arról, mit jelentenek számotokra ezek a találkozások.

Feleségemmel, éppen miután az osztályfőnökséget lettem, tíz évet dolgoztunk intenzíven családszolgálati munkatársként. Fiatal pároknak, házasoknak, szülőknek tartottunk hétvégi tréningeket. A mindennapi élet legfontosabb területein igyekeztünk támpontokat mutatni, ötleteket adni arra, hogyan lehet a nehézségeken

derűsen felülemelkedni és örömteli közös úton járni. Közben lelki gondozói iskolát is végeztünk, hogy a válságba került házaspároknak jobban tudjunk segíteni a közös útjuk újrafelfedezésében.

Ám ahogyan nőttek a saját gyerekeink, váltanunk, változtatnunk kellett. Egyre fontosabbá vált a saját családi hétvége idejének biztosítása. A tavalyi évben már csak egy komolyabb szolgálatot vállaltunk. Imakörünk családjaival közösen tartottunk házasi alkalmakat Adventtől Pünkösdig a pannonhalmi egyházmegyéhez kapcsolódó családok számára. A jövőben is nyitva állunk a szolgálatra, jegyes pároknak, középiskolák osztályoknak szívesen tartunk alkalmakat, a férfi és női szerepek, a házasság előtti párkapcsolat és az első házasi évek kihívásairól.

Hogyan éled meg a család és a monostor közötti életed kihívásait? Miként kezeled, ha a két oldalról érkező elvárások egymásnak feszülnek?

Kényes kérdés valamennyi civil tanárnak saját élete és a munkahelyi feladatok arányos megosztása, a helyes ritmus megtartása. Csodálatos feleségem van, aki társam, és akitől rengeteg segítséget kaptam ehhez. Belső béke és családi harmónia nélkül lehetetlen lett volna ellátni ezt a munkát. Ha az elmúlt húsz évet visszapörgethetném, talán sokkal többször helyeztem volna előbbre a saját családomat, a gyermekeim érdekeit a gimnáziumi vagy családszolgálati vállalásaim elé. Kicsit késve láttam meg,

hogy apai szerepem nem helyettesíthető, és a gyermekeim az életemnek csak egy időszakában vannak intenzíven jelen, s ami elmúlik, még egyszer nem hozható vissza.

Szabadidődben mire vágysz, mivel foglalkozol?

Középiskolás korom életviteléből sikerült megtartanom két dolgot. Nem is tudom melyik a fontosabb. Mindkettő a szabadságvágyamból fakad. Az egyik a zene. A zene szeretetét, a kóruséneklést, a zenehallgatást csodálatos énektanáromnak, Zakariás Anikónak köszönhetem. Klasszikus és jazz zenét hallgatok legszívesebben. A másik kamaszkori „maradvány” a mozgás. A futás atléta múltam révén lett életem kihagyhatatlan része. Leginkább terepen szeretek futni. A kettő kombinációja pedig különleges élmény. Erre a nehéz, feszített napokban is szakítok időt, mert felszabadít, ritmust ad az életemnek. És erről eszembe jut a Prédikátor könyve 3. fejezete, ami így kezdődik: „Mindennek megvan az órája, és minden szándékának a maga ideje az ég alatt.” Szeretnék úgy élni, hogy ezt meglássam, megérezzem és minden dolog az életemben a helyére kerülhessen.

Mit vársz a nyári vakációtól a legjobban?

A nyár legszebb szakaszai a nomád hetek. Ebben van egy rövid időszak, ami a családdal töltött privát idő, emellett vannak olyan túrák, melyeket a diákoknak szervezek. Általában a hegyek közötti túrázást várom a legjobban. A

Magas-Tátra és az erdélyi túrák minden nyaramnak kötelező részei. És mindig van tervem az esős időszakokra is. Néhány könyv már ott gyűlik az íróasztalom szélén, várva, hogy kitörjön a vakáció.

az interjút Binzberger Ákos OSB készítette

In memoriam

Megemlékezés Zénó atyáról

Zénó atya 1919-ben született Győrött, 1937. augusztus 6-án öltötte magára a bencés szerzetesi ruhát. Pannonhalmán szerzett matematika-fizika szakos tanári oklevelet, majd 1943-ban Kőszegre került, az ottani bencés gimnáziumban tanított a rend részleges feloszlásáig. Ideiglenesen kántori, segédlelkészi, kertgondnoki munkaköröket látott el, majd 1951-től a pannonhalmi és a győri gimnázium tanára lett. 1972-ben a rend megválasztotta főapátnak, ő azonban – állami nyomásra – a választást nem fogadta el. A hetvenes években igazgató Pannonhalmán, majd Győrött. Idősebb korában számos rendi munkakörben szolgált, többek között alperjel, Nyalkán lelkész, beteggondozó. Utolsó éveiben idős kora ágyhoz kötötte. Húsvét reggelén még pár szóval az örömről beszélt, húsvét örömről, amely pár órával később befogadta őt.

Két testvérként '55-'56-ban érettségiztünk Pannonhalmán. Bátyámat Zénó atya tanította matekra és fizikára. Én „csak” ismertem az atyát. A fölöttem járó B-nek volt a prefektusa. Kicsit mindig irigyeltük ezt az osztályt jókedvű, mosolygós előjárójukért.

Sok évvel az érettségink után egy hétköznapon, tanítási időben arra járván betértünk a gimnáziumba. Éppen óráközi szünetre csengettek. Mi lassan balagtunk a lármás folyósón, amikor valaki hátulról a vállunkra tette a két karját. Meglepve hátra néztünk, és Zénó atya vidám arca tekintett ránk. „Nézd a két Üszkürü! Hát ti? Na jó, hogy jöttök, mutatok valami újat. Menjünk be a fizikai szertárba. Sikerült a Wilson-féle ködkamra kísérletet megcsinálni! Bemutatom nektek.”

A kísérletre már alig emlékszem, de Zénó atya mosolygós arcát és csillogó élénk tekintetét azóta sem tudom elfelejteni!

Illy Miklós (Üszkürü) Ph '56

Amikor felmerült az ötlet, hogy minden öregdiákot bevonjunk az új tornaterem építésébe, összeállítottunk egy levelet, amelyet hat igazgató elődömmel együtt írtunk alá. Zénó atyát, a senior emeritus igazgatónkat akkor már ágyhoz kötötte az idős kor, szellemi frissége azonban valójában sosem hagyta el. Ott ültem az ágya mellett, és meséltem a tervről, a kihívásokról. Zénó atya egyre lelkesebb lett, és amikor oda jutottam a történetben, hogy lesz egy levél, a hét igazgató aláírásával, be sem tudtam fejezni a mondatot: „– Adj egy tollat – szólott Zénó atya, – hol kell aláírom?” Ilyen volt ő: lelkes és másokat is lelkesítő.

Hardi Titusz OSB

Egyik utolsó látogatásunk végén megkérdeztük Zénó atyától, milyen könyv is volt épp a kezében, amikor bejöttünk. „Ó, hát kérem szépen, krimi olvasok. Már a vége felé járok, egyre izgalmasabb. De csak németül merek ilyeneket olvasni, úgy kevésbé röstellem. Mert azért lelki könyveket is olvasok ám!” Az jutott eszembe: így szeretnék megöregedni.

Dejcsics Konrád OSB

Zénó atya negyedikes gimnazista koromban lett az osztályfőnököm Győrött. Remek pedagógus volt. Sugárzott belőle a kedvesség. Kimagasló módon tudott bánni az ifjúsággal, megértő volt, amit kedvesen kért, mi, diákok örömmel teljesítettük. A matematikát és a fizikát az utolsó évben tulajdonképpen ő szeretettette és értette meg ve-

lünk. Az 1970-es évek elejétől óraadó tanár is voltam a győri Bencés Gimnáziumban. Ezen időszak alatt egy ideig Zénó atya volt ott az igazgató. Ember-sége, kedvessége akkor is lenyűgöző. Soha nem főnökként, hanem mindig társként viszonyult hozzám. Pannonhalmi látogatásaimkor mindig a monostor kapujában várt. Felejthetetlen kitüntetés volt ez számomra. Én különösen élvezhettem kitüntető szeretetét, még az utolsó, megpróbáltatásokkal teli éveim alatt is, amit mint Isten akaratát fogadott el, példamutató türelemmel. Így még ekkor is tanított, példát mutatott a szenvedés türelmes elviselésében.

Dzsida Ottó, Gy '62

Isten megadta a jutalmat az igazaknak a fáradozásaikért,
vezette őket csodás utakon.*

Hajlékul szolgált nekik nappal,
éjjel pedig csillagfényül.*

Átvitte őket a Vörös-tengeren,
átvezette őket a hatalmas vízen...*

Magasztalták, Uram a Te szent nevedet,
és védelmező kezedet áldották.*

Bölcs 10,17-20

Akikre büszkék vagyunk

Koleszár Balázs 11.B, Biológia OKTV: 4. helyezett

Édesapám Pannonhalmán végzett, tőle hallottam először erről az iskoláról. Első látásra beleszerettem a helybe. Amikor diákként kerültem ide, furcsa módon még az első napokban sem volt honvágyam. Két éves korom óta érdekel a biológia, leginkább a zoológia és az ökológia. Biológia-kémia-fizika-matematika fakultációs vagyok, állatorvos és természetvédelmi mérnök szeretnék lenni. Hobbim a madarászat, hét éve járok madárgyűrűző táborokba, három éve Rékási tanár úrhoz madarászszakkörre, ősszel szeretnék gyűrűző vizsgát tenni. Szeretek barkácsolni, én csináltam azt a kockahálót, amivel egy vörösfarkú egerészölyvet fogtunk (másik két egerészölyv mellett), ez volt az alfaj tizedik magyar előfordulása, második gyűrűzése.

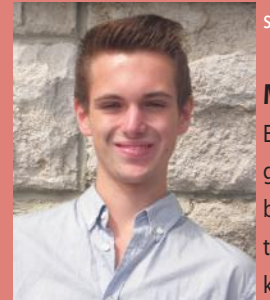
Éder Dániel 11.B, Vívó Diákolimpia országos 3.helyezés

Zalaegerszeg szülöttje vagyok. Mindig is szerettem a sportokat, ezt legfőképp a sportiskolának köszönhetem ahonnan jöttem. Majd ideérkezvén Pannonhalmára kilencedikesként egyből jelentkeztem vívni, mivel mindig is szerettem volna kipróbálni ezt az elegáns, ugyanakkor sokak számára kevésbé ismert sportot. Elkezdődtek a vívóedzések, és a sok gyakorlás, és Konrád atya biztató edzői szavai hatására egyre jobban ment, megy, és remélhetőleg még menni is fog a harc a páston jövőre is. Terveim a jövőre nézve az orvosi egyetem felé visznek, ahol a fogorvoslás mellett aktívan fogom folytatni a vívást is.

Tamás Ambrus 10.A, Arany Dániel Matematikaverseny: 2. helyezett

Különösen érdeklődöm a természettudományos tárgyak iránt. Szeretem a matematika probléma megoldó szemléletét, a fizika egyszerű összetettségét, és élvezem a kémiaórák „illékony” humorát. Nagy boldogsággal a tölt el, hogy a következő tanévet, a pannonthalmi kapcsolatoknak köszönhetően, Amerikában tölthetem. A gazdag élményeken túl, remélem a tudományokban is használható új szemléletet tanulhatok meg és itthon meg nem szerezhető tapasztalatokat gyűjthetek. Az ELTE vagy a BME természettudományi karán szeretnék továbbtanulni. Addig is igyekszem kihasználni a Pannonhalma adta lehetőségeket. Sokat sportolok, szívesen zenélek, eljárók a pénteki előadásokra, és minden szerda és szombat estémet Ambrus atya mozijában töltöm.

Milbik József 10.A, Savaria Országos Történelemverseny 4. helyezett

Egy pörgő, életvidám srác vagyok, aki szereti mindenütt jól érezni magát és a legtöbb újdonság felé nyitott. A legkedveltebb tantárgyam a történelem, amely egyszerűen megmozgatja a gondolataimat, a fantáziámat, ezért szívesen foglalkozok vele, próbálok jobban elmerülni benne. Szívesen foglalkozom az irodalommal és a művészettörténelemmel. is Szabadidőmben sokat edzek, és ezáltal ténylegesen rájöhettek, milyen nagy szerepe van az eltökéltségnek és a kitartásnak. Nagyon szeretem az időmet a barátaimmal közösen eltölteni. Jelenleg marketing szakember szeretnék lenni.

Halász Tibor 11.B, Történelem OKTV: 3. helyezett

Számomra a történelem azért tartozik kedvenc tantárgyaim közé, mert segítségével átlátom a világban zajló történelmet és folyamatokat. Kedvenc témáim a középkori magyar történelem, illetve a XX. magyar egyháztörténete. Az OKTV-re való felkészülés során szerintem sok előnyt jelentett, hogy a levéltárban dolgozhattam és írhattam meg versenydolgozatomat. Ezúton is szeretném megköszönni tanárainknak és szüleimnek, hogy támogattak. Érettségi után is ebben az irányba szeretnék továbbtanulni, mint történész.

Telek Máté 10.B, Ábel Jenő Országos Latin Tanulmányi Verseny: 2. hely

Egy kiskunfélegyházi faluskából, Csölygospálosról jöttem Pannonhalmára 2011-ben. Szüleim középiskolai tanárok, három öcsém közül a legidősebb már szintén qpaci diák. Két év alatt nagyon megszerettem a pannonthalmi légkört, megtaláltam itt a helyemet. Jelenleg főszerkesztő-helyettese vagyok az gimnázium diáklapjának, a Pannonthalmi Zsemlének („100% diák!”). Emellett rendszeresen járok atlétikaedzésre (hosszútávfutás), népszerűlni tanulókat (bőgő, brácsa) és tagja vagyok az iskolai kórusnak. Szeretek továbbá focizni és olvasni is. Kedvenc tantárgyaim a matematika, a földrajz és a latin nyelv. Jövőre matematika-fizika fakultációt fogok felvenni, és az érettségi után is hasonló területen szeretnék továbbtanulni.

Szabó Máté 12.A, Latin OKTV: 1. helyezett

Mi még azok közé az osztályok közé tartozunk, akiknek VII-VIII. évfolyamban kötelező volt latint tanulni – ekkor kedveltem meg ezt a nyelvet. Amikor élő nyelvre lehetett volna cserélni, úgy döntöttem, inkább folytatom, hiszen úgyis tanultam már angolt és németet. Mivel az új csoportban igencsak kevesen voltunk, lehetővé vált, hogy intenzíven, ugyanakkor órai keretek között is kötetlenül foglalkozzunk ezzel a nyelvvel, így sikerült versenyeken is jó eredményeket elérnem, ráadásul a latin – és a görög-római irodalom – tulajdonképpen hobbimmá vált. Ezen kívül leginkább a matematika és a természettudományok érdekelnek, a következő tanévtől a BME energetikai mérnöki szakán szeretném folytatni tanulmányaimat. A latin így valószínűleg továbbra is csak hobbi marad.

Atlétikacsapatunk sikerei

Az idei 2012/2013-as tanév a "nagy fiúk" (11.-12.osztályosok) sikereit hozta:

A tavaly őszi csapatbajnokságon a 4x1500m-es váltónk III. helyezést ért el, majd a gödöllői mezei futók országos seregszemlájén csapatunk bajnoki címet nyert.

Következett a pályabajnokság, amely teljesen más kihívást, más technikát jelentett a fiúk számára. Miután a megyei bajnokságon teljesítettük a meghívási szintet, a döntőben elértük azt a reálisan megfutható időeredményt, amely a IV. helyezéshez volt elegendő.

A „nagy fiúk”, akik ezt a tanévet az

atlétika szempontjából emlékezetessé tették és gimnáziumi éveik alatt összesen 18 érmet szereztek országos döntőkön:

- Jére Gergő 12.b (6 érmet)
- Hakkel Tamás 12.a (4 érmet)
- Kerényi Tamás 12.b (3 érmet)
- Benedek Csaba 12.b (3 érmet)
- Dombi József 11.a (2 érmet)

Dicséret illeti a következő atlétákat is, akik kitartó munkájukkal, fegyelmezett jelenlétükkel, hasznos csapattársként hozzájárultak a sikerekhez:

- Bolvári Csaba 12.b – meghatározó tagja volt a 4x400m-es váltónak.

- Sötét Kristóf 12.b – a megyei mezei bajnokság tagja.
- Sebestyén Bence 10.b; Telek Máté 10.b; Bodó Bálint 8.; Marsó Máté 7.; Kiss Péter 7. - a futócsapat meghatározó tagjai.

Török Lóránd

Rékási Tanár Úr Pro Paedagogia Christiana díjat kapott

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2013. június 4-én Pro Paedagogia Christiana díjat adományozott Dr. Rékási Józsefnek, a Pannonhalmi Bencés Gimnázium biológiatesttanárának. A kitüntetéssel a Konferencia tiszteletét és köszönetét kívánja kifejezni azért az elkötelezett munkáért, amelyet tanár úr tudóstanként, pedagógusként és kutatóként végez.

Dr. Rékási József 1982-től egészen máig a Pannonhalmi Bencés Gimnázium biológiatesttanára. A különböző országos középiskolai biológiai tanulmányi versenyeken (OKTV, Kitaibel Pál Biológia Versenyen, a Mezőgazdasági Múzeum pályázatán, a Katolikus Középiskolai Főhatóság pályázatán) sok tanítványa az élmézőnyben végzett. Nemzetközi Mallophaga kongresszusokon (Ausztrália, Argentína) szakmai előadásokat tartott. Hazai és nemzetközi tudományos folyóiratokban sok tanulmánya jelent meg. A Mallophaga kutatásai nyomán új fajt is neveztek el róla.

Rékási tanár úr igazi tudóstank és nagyszerű pedagógus, aki tevékenysége során a tudományos munka szeretetére is nevelte tanítványait, akik közül eddig sokan kerültek be különböző orvosi, fogorvosi és gyógyszerészeti karokra, továbbá természettudományi (biológus), erdőmérnöki, illetve állatorvosi szakokra. A szakma mellett természetszeretetre és annak védelmére neveli diákjait. Madárgyűrűző szakkört is vezet, diákjaival térképet rajzoltat a madarak visszatéréséről. Neves emberekké vált diákjainak egész sora hálásan gondol tanárára (a Debreceni Orvostudományi Egyetemen két egyetemi tanár diákja is van). 2006-ban elnyerte a Rác Tanár Úr Életműdíjat. Rékási tanár úrnak szívből gratulálunk!

BDSZ-morzsák

Pannonhalmi Bencés Alumni

1. A tornacsarnok első öregdiák támogatója Boda György volt. Még 2012 novemberében, akkor, amikor még nem is nyert a pályázat.
2. Nyilvántartásunkból hamar kiderült, hogy első támogatónk az első pannonhalmi osztályban érettségizett. Sőt, hogy személyesen ő – nyilván a neve miatt – volt az első pannonhalmi érettségiző diák. Az első öregdiák, Szent Mór. Iskolánk újkori történelme még teljes egészében átlátható, az 1939-es kezdetektől napjainkig.
3. Korosztályonként változik, kit hogyan érünk el: postai cím, vezetékes, majd mobil, email, végül kb. 1995 után érettségizettek esetén facebook. De nem mindenkihez jutunk el. Amikor mintegy 1500 címre küldünk emailt, 300 rendre visszaérkezik. Szükségesnek látszott egy naprakész, jól kezelhető adatbázis kiépítése.

Igy fonódott össze tehát a három szál: a tornacsarnok támogatása, az öregdiákok összefogása és az adatbázis fejlesztése.

Ennek a három szálnak az összefogására szeretnénk megalapítani a BDSZ pannonhalmi tagozatát, a Pannonhalmi Bencés Alumnit, amely közvetlenül a gimnáziumhoz kötődik. Tagjai a gimnázium valamikori diákjai és tanárai. Célja hármas:

- a kapcsolat erősítése
 - a Pannonhalmi Bencés Gimnázium és egykori diákjai között (folyamatos információátadás, Pannonhal-MA újság)
 - az egykori diákok között
 - programok szervezése (Öregdiák-nap, jubileumi értekezési találkozók)
- a Gimnázium céljainak támogatása

Terveink közt szerepel többek közt olyan Pannonhalma-kártya kiadása, amelynek felmutatásával egyszerűen juthatunk be az apátság területére és kedvezményt kaphatunk apátsági termékek vásárlásakor.

Barcza István, igazgató-helyettes

Hajrá, QPAC!

2013. május 4-én tartottuk a legutóbbi Bencés Sportnapot, amely immár negyedik alkalommal került megrendezésre Budapesten. Olyan rendezvény ez, ahol a végzett diákok, az „öregek” tölthetnek el egy jó hangulatú napot együtt. Találkozások, beszélgetések, „mi van veled, ezer éve...” És persze foci, bogrács, sör, satöbbi.

A sportnap helyszíne ezúttal is a Hidegkúti S.C. sportpályája, és mintegy hatvanan vagyunk. Az időjárástól hajnalban egy kicsit ugyan tartunk, de a pályára kiérve csak a fű harmatos, a nap pedig olykor-olykor felragyog a felhők mögül. És érkeznek a diáktársak, az egészen frissen végzettektől a már valóban valamennyire „öreg” diákokig. Mindenki mosolyog.

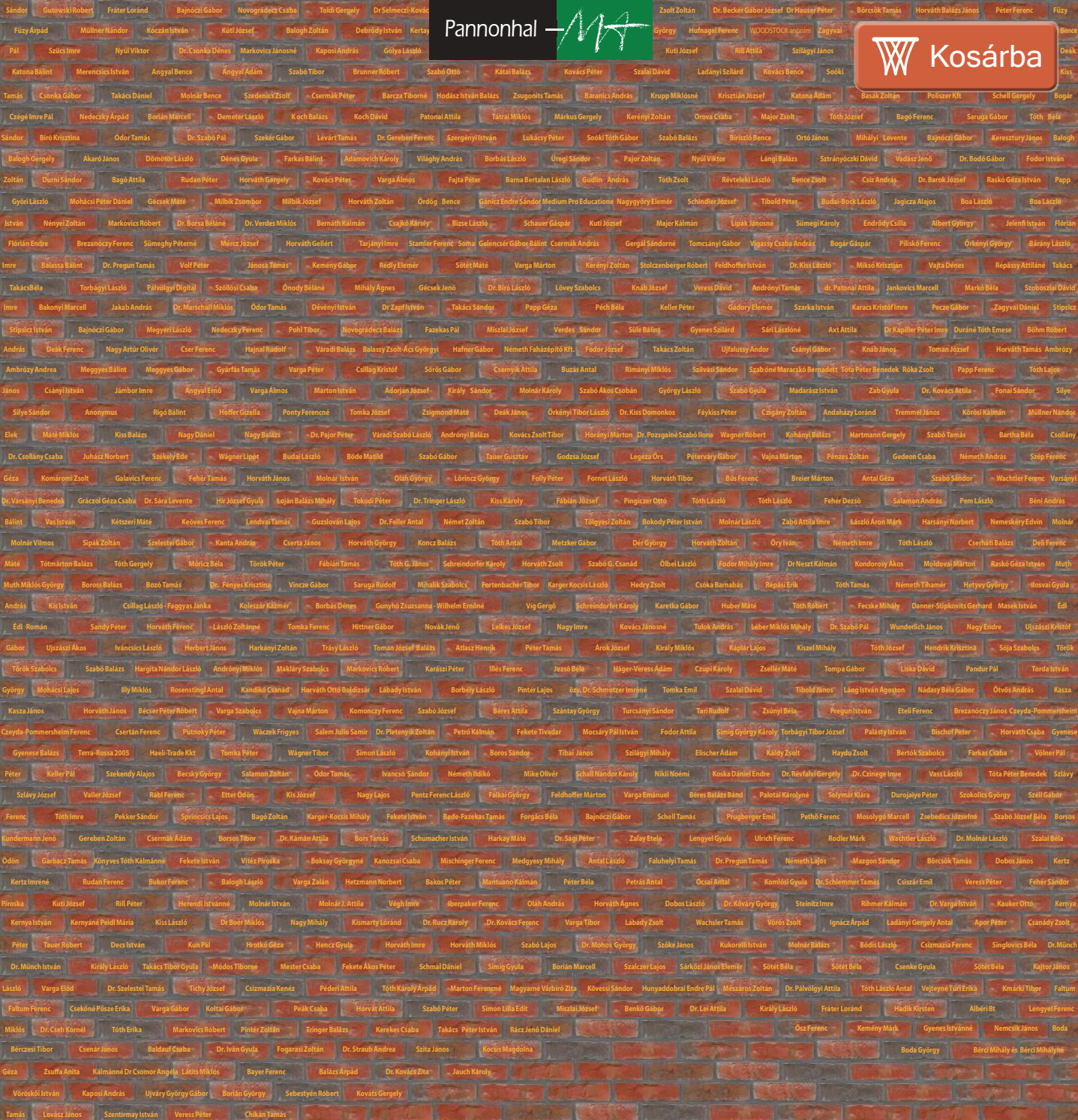
A délelőtti folyamán a focié a főszerep. Összeállnak a régi csapatok. Régi felállások, néhol saját csapatmezek, van, amelyekre még Pannonhalmáról emlékezhetünk. A régi cselek már nem mindenkinek jönnek össze. Ugyanakkor megmosolyogtató, ahogy az egykori osztálytársak a régi módon ugratják egymást. Megnyugtató is, mert érezzük:

van, ami változatlan. Komoly játékvezetői felszerelésünk is van, de nincs rá szükség. A játék hevében néha kialakuló nézetkülönbségeket megoldjuk egymás között, legtöbbször egy mosollyal.

Tógyer József mesterszakács közben ízletes csángó gulyást főz nekünk ebédre, és a dobozos sörök is előkerülnek. Eredményt hirdetünk, a 2008-ban végzett pannonhalmi B-sek, a Themor csapata a nyertes (a csapattagok Bakos Péter, Deák Bálint, Hegyi József, Tótl János, Tamása Tódor, Tóth Gergely). A Pannonhalmi Apátsági Pincészet felajánlásának köszönhetően az első három helyezett csapat minden tagjának kiváló apátsági bort oszthatunk ki.

Szeretnénk még ilyen sportnapokat. Jó lenne – ahogy mondják – élő hagyománnyá változtatni ezeket a tavaszi szombatokat. Focival, egymással. Mivel a Bencés Sportnap nem kizárólagosan öregdiák találkozó, jó volna, ha találkoznánk a fiatalokkal is, mostani pannonhalmiakkal. Ezért hát: jövőre várunk titeket is a Bencés Sportnapon.

Deák Péter (Ph'06), Nagy Gergő (Ph'06), Szabó Tibor Zsombor (Ph'06) – a szervezők

Eladó a tornacsarnok!

730 támogató / 4000 öregdiák

20 %

25 Mft támogatás / 100 Mft önrész

25 %

Támogasd Te is! Szólj az osztálytársadnak! Még MA!

Van még hely a Te tégládnak is!

Ha mindenki támogatna, meglenne!

Életünk

Pannonhalmi Woodstock

Bencés Öregdiák nap 2013 – egy új kezdet

Oroszlán és Richárd

Épp egy éve azon tanakodunk, mikor legyen. Szeptemberben már nem lehet, nincs idő megszervezni, mindenki nyaral. Amúgy, mint tudjuk, öt évvel ezelőttre nyúluk vissza, arra a bizonyos Wecker-osztálytalálkozóra. Aztán a Credótól 2012. aug. 1-jén, szintén az osztálytalálkozójukról jön – Ambrus atya közvetítésével – kedvező válasz, majd a Weckerből Oroszlánt dec. 1-jén érjük utol a facebookon.

Fellépők

Van, akit fel kell kutatni, van, ki magától jelentkezik. Végül összeáll a lista. Arkhimédész gyerekszobája, Bencés Big Band, Unkown Station, Pilvax Kávéház, És még sokan mások, One Off, Kazal Orchestra, Yucky Stuff, Balalajka, Marsai Csaba, Vörös Lendület Impulzuszenekar, Kárpáti Attila, Király László, Credo, Wecker, Makám-Robinson Kruzo. A The Bend és a Quadro lemondani kényszerül. Nem lép fel a 6-os számú kórterem, a Pearls of Qpac, a Shittes Garnitúra meg még ki tudja, mi. Bocs.

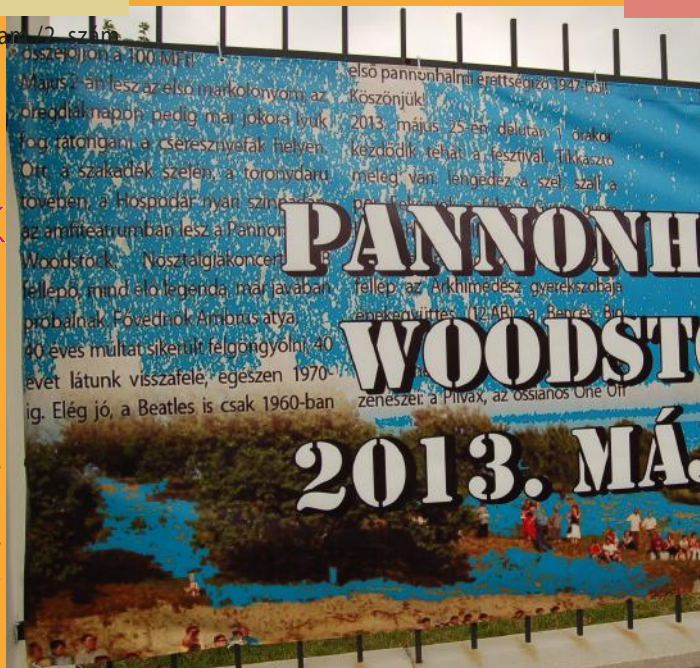
Média

Nagyon erős a májusi moziműsor, Woody Allen, P. Bausch meg egy román. Erre kell rátenni a hippi filmeket. Mostanság szokásos szerény szerdai érdeklődés. Amikor készültek, dugig volt. Ambrus atya mindig modern. „Tulajdonképpen egy-két szám tetszett. Jó film volt, meg fogom nézni az egészet az LCD-képernyőmon.” Mármint az eredeti Woodstock-filmet.

Öregdiákok is érdeklődnek finoman: „Lehet-e szombaton BL-döntőt nézni?” Nem Jézusnak szegezett kérdés ez, és nem is talmudi bölcsesség követi: Jó, a második félidőt lehessen. Nehogy valaki emiatt ne jöjjön (üdvözljön).

Meteo

Naponta járunk ki a Hospodárba.
Álom. Megismerek legalább öt
független időjárásjelentő oldalt.

Valamelyik órára pontosan fogalmaz. Közösén állítják tudományosan, 1 mm (konvektív!) csapadék várható. Igazi Woodstock, no rain. Én meg érzem, hogy nem lesz eső, de nem a saját cuccomat viszem a vásárra. 5 millió Ft a színpadon, meg hazamegy az ázott közönség, forgolódom az ágyban. Pénteken átállunk a biomasszára. Asztalok ide, Toi-Toi oda, turista marad. Az akusztikának még jót is tesz, higgyem el, Mezzoforte.

Vigília

Találkozás a mesterekkel, itt a két nagy öregzenekar. Péntek esti előadás. Innen még mindig nem tudni, hányan lesznek másnap mai gyerekek, meg öregek. Pedig jókat mulatunk. Cipős doboz a cipőpucoló lyukakban, hideg forrasztás és vaskocka, Arisztid atya hallása, jósága és angol újságjai, bakelitlemez és házi készítésű elektromos gitár csappantyúval (?). Fodrász szerdánként, tánciskola és bál, Irma néni. Szigorú és „liberális” osztályfőnök, A és B. Balatonfüred és Also Krisztina-templom, Szőrényi Szabolcs és Sárvári Vili, Kilián és Lukács atya. Ambrus atya máshogy tűzött dolgozatfüzetei és a lebukás. És az örökzöld konyha, tevetalp avagy elefántfül.

Backstage

Igen, a konyha, a Viator, a gyógynövényház, a kertészet, a házgondnokság, a győri laktanya, diákok különítménye, sőt maga a honvédelmi miniszter – mind nekünk dolgozik. Hányan jönnek, mikor legyen a sör-virslí, mikor a gulyás? Milyen tányér és milyen hűtőkocsi? Miben tartsuk melegén (na, ide kellett a „gulyásagyú” meg a miniszteri szignó.). És hol parkoljanak az autók? Megnyitjuk a Hospodárt, a leendő tornacsarnok területét. Ja, meg a reklám: retró plakátok, molinó, szórólap. Katolikus csapból is a Woodstock folyik.

Médiastáb

A Mediawave keres meg minket. Húszfős stáb, operatőr, vágó, riporter, fotós készül fel, hogy rögzítsük és megőrizzük az örökkévalóságnak. Diákműhely, hogy ne szálljon el nyomtalanul. Még a darura is felmentünk volna, ha lett volna. Az majd csak jún. 14-én, amikor megjelenik a lap, majd akkor lesz a látvány-kapavágás. Lassan felkerülnek a videók a netre, visszanezethetjük, láthatja az egész világ, aki nem volt itt.

Beállítás

Kezdődik hát. Fönt megy a mise, lent a beállítás. Látszik, nem fog menni. Erős csúszással indulunk, pattanásig feszült a hangulat. Mikor

lehet már enni? Korosztályok találkoznak, öltöny és farmer, Esztergom és Kupac. Ambrus atya tarlóról és csúrról, idősekről, fiatalságról szól. Szeretnék ilyen derűs lenni. Aztán a Big Band kezd nagy rutinnal. Összeomlik minden, Arkhimédesz meg én. Nem volt gyerekszobánk. Végül is aztán lett, öt percig nyomja. És szép lassan elkezd működni, ha nem is zökkenetlen. Összeszedünk még néhány óra csúszást (mindenki mást mér). Kruzóék 10-kor kezdenek, már jócskán benne a második félidőben.

Smoke On The Water

Van zúzás, meg őszinte kőkemény, van puha zene is, saját meg tanult. Akusztikus és szinti. Mindenkinek van közönsége. Többször fölizzik a levegő. Csápolnak a 10.B-sek, ujjonganak a 2007 körüliek, vitustáncot járnak az 1973-asok, a jövő generációja pedig a nyesedéken állva kukucskál. Amikor a Petróleumlámpa szól, kezd el dagadni a biomassza. És aztán fölszáll a füst a víz felett, végleg kiépül a híd: együtt ugrál kicsi és nagy, apa és fia, legalább 50 év a fesztáv. Sikerült, megérte, huh!

Kosárba

375 ezer Ft jött össze a ládában: 5 Ft-tól 500 euróig minden volt benne. Rendjén is van. Most épp a negyedénél járunk, van 25 Mft. Nem lett meg az 50, azért még egy kicsit dolgozni kell, fiúk! Biztassátok egymást, gyűjtsetek bátorságot megszólítani azokat, akik még nem mozdultak meg az osztályból! Mi sem leszünk restek, de nagyon kell az eddig is tapasztalt támogatás. A Woodstock persze elsősorban nem ezért volt. Hanem, hogy együtt legyünk, együtt mulassunk. Remek volt, köszönjük, hogy eljöttetek, zenéltetek, táncoltatok, velünk voltatok! Ki tudja, hogyan tovább?

Szer-woodstock!

Barcza István, igazgató-helyettes

Hic fuit

Interjú Boda Györggyel

Gyuri bácsi, nem rég tudtam meg, hogy az első Pannonhalmán érettségizett diák voltál. Mesélsz egy kicsit az első évről, az első évkedzsről? 1939 szeptembere vagy nem?

Őszintén be kell vallanom, hogy én ugyan az első érettségiző voltam a gimnáziumban, de nem '39-ben iratkoztam be, hanem a második év elején. Az első évben húsz hallgatót írtak be, és az év végével két tanuló eltávozott, öten pedig csatlakoztunk az első évfolyamhoz. Tehát én a második évtől vettem részt ebben az első évfolyamban. Úgy lettem aztán az első érettségiző, hogy a névsorban ugyan második voltam, mert egy Beökönyi Tibor nevű osztálytársam volt előttem, de amikor az első ötünknek kiosztották a tételt, az osztályfőnökünk látta, hogy én készen vagyok a felkészüléssel, és azt mondta, na, hát akkor te kezdjed. Szóval így lettem én első érettségiző az első évfolyamban.

Ha jól értem, tizenegy évesen kerültél Pannonhalmára. Milyenek voltak a körülmények?

1940-ben a két osztály a főapátsági épületben volt elhelyezve. A szálláshelyünk a kvadraturából a főapátsági szárnyba menő folyosórészen volt. Ott volt egy ajtó, mögötte volt az internátusunk, és abban két hálótermünk volt. Itt volt elhelyezve egy-egy osztály.

Ezek a mai betegszobák. És hol volt a tanterem?

A bástya felől a kétoldali lépcsőn felmenve a népbejáró felé balra fordulva lehet a templomhoz felmenni. Ezen a folyosórészen, a bejárat és a templom között volt két helyiség, ahol az oktatás folyt. Amikor csatlakoztam, már két osztály volt. Ebédlőnk is volt a nagyebédlő mellett a fölépcsőház felé eső oldalon. És még tornatermünk is, amelyet az apátsági fölépcsőház melletti portásfülke alatti részen alakítottak ki. Ez mindjárt az első évben megvolt. Amikor harmadévesek lettünk, már három osztályt kellett elhelyezni. Átkerültünk a főkönyvtár felé nyíló folyosószakaszra, az ott lévő szobákba kerültünk mi, legidősebb hallgatók. Az általunk lakott két tanterembe jöttek az új osztályok. Amikor a negyedik évfolyam indult, megnyílt a gimnázium, az építkezés elkészült. Attól kezdve az új épületben voltunk lakók, egy-egy osztálynak volt egy hálója. Amikor fölsősök lettünk, akkor kerültünk az összekötő szárnynak az ebédlő fölötti részére, kettő,

ill. négyszemélyes szobákba. Az utolsó két évet töltöttük így, egész érettségiig.

Hányan voltak egy osztályban?

Huszonhárman. És körülbelül ez a létszám is érettségizett. Közben, ez alatt a nyolc év alatt egy osztálytársunk elhalálozott. A háború után viszont, amikor újra indult a tanítás, már jöttek máshonnan is. Három vagy négy diák csatlakozott hozzánk. Közöttük volt Kühár Ede atya, aki, szegény, éppen a közelmúltban hunyt el. Ekkor került hozzánk Esterházy János, a felvidéki mártírnak a fia is. De ő aztán egy év után elment máshová, nem érettségizett velünk.

Kovács Arisztid volt iskolánk első igazgatója. A róla elnevezett díjat a mindenkori arra legérdemesebb búcsúzó diáknak adjuk oda év végén. Milyen atya volt, tudsz-e mondani néhány szót róla?

Rendkívül nagy tudású, azt mondhatnám, hogy nemes, arisztokrata típusú, jó megjelenésű ember volt. Ha ő valahol megjelent, akkor azt lehetett látni, hogy ő lakik. Ettől függetlenül rendkívül szerette a diákjait, a növendékeit, de emellett szigorú volt, és erős fegyelmet tartott. Amikor ő volt az igazgató, akkor Lébényi Szilárd volt a prefektusunk. Akkor az a mondás járta, hogy igen, ennek az osztálynak az apja Kovács Arisztid, az anyja pedig Lébényi Szilárd prefektus. Mert a Szilárd atya tényleg lágyszívű és a gyerekeit dédelgető személyiség volt.

És Danczi Villebald?

Ő volt aztán Lébényi Szilárd után, negyediktől az osztályfőnökünk egészen az érettségiig. Ő egy csodálatos ember volt. Keveset beszélt, de amit mondott, azt komolyan mondta,

Ph'47

mindig a lényegét érintette, és nagyon keményen fegyelmezte a társaságot. A fegyelem nem az a katonás fegyelem, hanem a rendet betartani kívánó fegyelmezés volt. Ami bennem emlékezetes maradt az ő személyével kapcsolatban még az, hogy igyekezett minket a szakma irányába terelni. Latint és magyar irodalmat tanított. Az ő segítségével jutottunk el például a környező falvakba, ahol különböző tájszókásokkal ismerkedtünk meg. Kapuvárra, ahol a népviseleteket mutatta be. A magyar irodalmat úgy adta elő, úgy tanította, hogy abból teljes képet lehetett kapni a középkori irodalomtól kezdve egészen a kortárs irodalomig, tehát a működő költők, írók éppen úgy szerepeltek az ő anyagában, mint a Halotti beszéd, vagy az Ómagyar Mária-síralom.

Mi most egy nagy építkezés kezdetén vagyunk, a tornacsarnokot építjük. Milyen volt látni, hogy épül a főapáti épület mellett egy új épület, a gimnázium?

Az intézet helyén gazdasági épületek és a régi bástya állt. Ezeknek a bontásával kezdődött, majd elindultak a nagyarányú földmunkák. Ami minket, diákokat rendkívül mélyen érintett a földmunkák során, hogy egy munkagödör szélén feltárt régi fal leomlott, és maga alá temetett munkásokat. Tehát halálos baleset is történt.

Milyen volt a sportélet Pannonhalmán?

A kertben volt football-pálya és betonozott korcsolyapálya a football-pálya Nyalka felé eső sarkán. Lehet, hogy az már nincs meg. De nem volt nagy korcsolyaélet, egy kicsit el is volt hanyagolva. Volt viszont úszómedencénk a kertben, körös-körül öltözőfülkékkel. A football-pálya mellett volt még két re-

pülőgépünk is. A repülőök úgy kerültek oda, hogy az egyik osztálytársam édesapja a fehérvári repülőter parancsnoka volt, a Czapáry ezredes. Kiszuperált, vászonfedelű, kétfedeles gépek, amelyeknek már nyilván az értékes részeit kiszereelték. De magát a két sárkányt odaadta az intézetnek. Úgyhogy mi footballozás mellett üldögelelhattünk a repülőben. A kormányfelületeket még lehetett mozgatni, és ezzel szórakozhattunk. Ezen kívül a mozgási igényt a kirándulások, túrák teremtették meg. Az écsi erdő volt a kedvenc területünk, és rendszeresen voltak számháborúk a Boldogasszonykápola körüli erdőrészekben. Civil tornatanáraink voltak, többen hősi halottak lettek közülük a háborúban. Aztán civil volt a zongoratanárunk, rajztanárunk. Nem beszélve az olasz rektorokról, akik ugyancsak civilek voltak.

Nem volt nehéz kiszakadni a szülői házból, hiszen nagyon korán kerülél oda? Gyakran érezzük úgy, hogy a hetedikeseeknek sokszor nagyon nehéz az elválás az otthoni közegtől.

Én ezt, hogy a szülői házból ki kell kerülni, semmiféleképpen nem éltem meg tragikusan. Nekem ez a megnyíló új közösség olyan otthont adott, hogy abba nagyon gyorsan bele tudtam illeszkedni. Nem voltam anyás-apás típus, hogy mindenképpen haza akartam volna menni. Természetesen mikor karácsonyi, húsvéti szünet volt, akkor irány haza! De még azt se mondom, hogy a szülők nagyon gyakran látogattak volna minket. Csomagküldés az volt, meg levelezés. Még ma is őrzöm azokat a leveleket, amiket akkor kaptam a szüleimtől. Ez a közösség nekünk nagyon megfelelt.

Hét évet töltöttél Pannonhalmán, sőt osztálytársaid között voltak, akik

nyolcat is. Nem volt-e nagyon hosszú, nem untatók-e a végére? Nem akartatok-e eljönni innen már korábban?

Nem, határozott válaszom az, hogy nem. Az igaz, hogy a háború megszakította. Hatodik osztályban, novemberben megszakadt a tanítás, és a növénydekeket hazaengedték. Volt, aki nem ment haza 44 őszén, hanem ott élte át az ostromot. Én akkor novemberben tényleg hazamentem a szüleimhez. Aztán visszamentünk. De az, hogy onnan elmenni, ilyen vágy, gondolat nem volt. Az érettségi előtt már azért elkezdtünk persze gondolkodni, hogyan tovább, és merre visz a sors. De ez sem elvágyódás vagy meguntság eredménye volt. Mi mindvégig nagyon jól éreztük magunkat.

Miért szerettétek Pannonhalmát?

Azért, mert az életünket áthatotta a rend és a korlátlan szabadság lehetősége. Szabadság alatt én azt értem, hogy olyan perspektívák nyíltak meg előttünk, hogy akinek bármilyen irányú érdeklődése volt, azt ki tudta élni, és abba az irányba tudott haladni. És előttünk voltak azok a példák – atyák személyében –, akik a különböző tudományágakban elmélyülve dolgoztak. Ott volt Gál Geláz, aki természettudós volt. Vanyó Tihamér, aki pszichológus volt, vagy Nagy Vencel, aki mezőgazdász. És sorolhatnám. Történészek, Mihályi Ernő, aki mellesleg minket is tanított. És ezeknek az atyáknak a példája inspirálta az embert arra, hogy elmélyüljön valamilyen téren, ami éppen az ő személyiségének megfelel. Ezt értem én szabadság alatt. Ezeket a lehetőségeket kihasználni csodálatos élmény volt.

az interjút Barcza István készítette

Ballagás '13

“Azért vagyunk a világon hogy valahol otthon legyünk benne” – szoktuk gyakran idézni Tamási Áronnak e sorait ballagások környékén.

Kedves Fiúk! Évekkel ezelőtt eljöttetek a jól megszokott otthonotokból ide, a távoli Pannonhalmára. És amikor azt mondom, hogy távoli, mindegy, hogy ezernél is több kilométert kellett megtenned, a csíki medencéből, az ország egy másik távoli pontjáról, vagy az egyik szomszédos községből, a szülői háztól akkor fényévnyi távolságra kerültél, a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumba. Majd teltek múltak a napok, hetek, hónapok, és megismerted, milyen unalmas lehet a stúdium, elmélkedtél az ácsorgás és a késés, vagy a közmun-ka és a figyelmetlen mobilozás közötti összefüggéseken. Az idő múlásával, alig észrevehetően, az otthon mellé kezdett felsejleni az itthon fogalma. És ami kezdetben végképp elképzelhetetlen volt, jöttek olyan szünetek, amikor már azzal a kéréssel álltál elő, hogy hadd maradhassál itt a szünetben.

Aztán közeledett a mai nagy nap, a meghívókon már a nyomdászok dolgoztak, amikor kaptam a hírt: baj van, nem biztos, hogy vállalható! Mert hogy az egyik idézet így szól: “Hass, alkoss, gyarapíts – s a haza jókat derül”.

E sort olvasva bizony volt, aki első hallásra megbotránkozott, más pedig hangozó kacajra fakadt. Az ennek nyomán kibontakozó vita részleteit most nem taglalom – sokat kellett beszélnünk arról, mit is jelent ez a mondat és mit nem. Én azon kezdtem el gondolkodni, hogy mi, felnőttek, milyen képet rajzolunk nektek, hogy ezt az idézetet válasszátok! Milyen világot láttok, milyen világot, hazát mutatunk nektek? Bevallom, idén van az első év, amikor komolyan aggódom azon, hogy közületek akár többen is nemcsak tanulni, gyarapodni,

világot látni fognak elmenni egy évre külföldre, hanem kint is maradnak és csak néha napján, kivételes alkalmakkor fognak hazajönni.

Amikor visszatekintek az együtt eltöltött évekre, nem tagadhatom, hogy voltak benne nehézségek és nagy, váratlan bukdácsolások. De nem ezek jutnak az eszünkbe, amikor rátok gondolunk. Ti annak, amit mi iskolánk jövőképében az ideális iskoláról írunk, számos elemét élénk éltétek. A jövőképben megfogalmazott mondatunk, miszerint “iskolánk sokszínű kibontakozási lehetőséget biztosít a keresztény hit, a közösségi élet, a tudomány, a művészetek és a sport terén”, számotokra nem maradt elmélet, hanem hétköznapi valóság lett.

A reggeli ébresztőtől az esti takarodóig minden szünetben és lukas órában és gyakorló időben zongorajáték, Chopin, Schubert, Brahms szűrődött fel a szobámba. Sétaidőben nem tudtam úgy kimenni a várkörre, hogy ne találkozzak több futó csapattal. Büszkék vagyunk rátok: a döntős, sőt dobogós, sőt aranyérmes OKTV helyezésekre. A koncertekre, a big bandre. A zseniális Szent Márton hétre és a fergeteges farsangra. Amibe belekezdtek, abban nagyot akartatok alkotni. Ezzel mintegy megmutattátok: amikor iskolátok arról beszél, hogy küldetése a teljes személy megszólítása: ti ezt beszéd helyett egyszerűen élénk éltétek. Hatalmas erőfe-

szítés, kitalálás, elszánás kellett ahhoz, hogy az idei évben több számban az ország legjobb, leggyorsabb futói közül kerüljenek ki! Hogy a régi hagyományokat újra élesztő vívó csapatunk dobogóra állhatott! Igazi közösséggé váltatok. A Szentírás fel-

szólítása: “karoljátok fel tehát egymást, amint Krisztus is felkarolt benneteket” természetes lett számotokra. Így váltatok igazi osztályközösséggé, ahol nélkülözhetetlen helyet szerezhett az is, aki nem került fel az “akikre büszkék vagyunk” még nem létező táblájára.

Ballagási meghívótok másik idézete így szól: “Törd át gátjaidat – a világ leggyél te magad.” Azt hiszem nem kell folytatnom az előbb megkezdett sort, hogy lássuk: ti megindultatok ezen az úton, ahogyan a legjobbat, legnemesebbet hoztátok ki magatokból. Most amikor útnak indultok, azt kívánom nektek, hogy kint, a nagybetűs életben is tudjátok folytatni, amit elkezdtek itt, Pannonhalmán. Hogy tudjátok alkotni, szépet, nagyot. Magatokból nekünk, társaitoknak. Akik az úton valahol együtt járunk veletek, akkor is, amikor ti hazamentek és mi itthon maradunk. Mert azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.

És még egy óhaj: kívánom nektek, kezetek munkája nyomán úgy változzon meg ez az ország, a hazánk, hogy amikor harminc év múlva eljöttök majd gyermeketek ballagására, akkor a meghívón könnyes szemmel olvashassátok, nem tanári nyomásra, nem szülői kényszerből Kölcsey sorait:

“Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

Hardi Titusz OSB, igazgató

Pannonhalma, Isten véled!

XII.A.

Osztályfőnök: Schilde René
Prefektus: László Zoltán

Angyal Bence	Nagy Sándor
Fehér Márton	Németh Attila
Hakkel Tamás	Nyári Norbert
Horváth Gergely	Nyőgér József
Horváth Sebestyén	Oroszi Flórián
Ihárosi Dániel	Pék Ákos
Káplár Áron	Rajna Keve
Kaposi Brúnó	Rumpl Levente
Kiss Dániel	Sebestyén Róbert
Kovács Adorján	Simon László
Kovács Dávid	Szabó Máté
Kulutáczy György	Tanos Gergely
Lampért Dávid	Tavaszy Márk
Lipóczki Szabolcs	Topa Márton
Magyar Előd	Tóth Richárd
Major Mihály	Váradi András
Mácsik Ádám	Zatik Lőrinc

XII.B.

Osztályfőnök: Boros Zoltán
Prefektus: Csértán Károly

Baldauf Ágoston	Kovács Bence
Baróthi Ádám	Magyar Dániel
Bayer Ádám	Martinovic Viktor
Benedek Csaba	Nagy Róbert
Berecz Domonkos	Nemcsók Zoltán
Bolvári Bence	Németh Álmos
Bolvári Csaba	Perger Ádám
Bönöczk Péter	Prifer András
Bori Gergely	Sebestyén Zsolt
Czigány Tamás	Sötét Kristóf
Csány Bálint	Surányi Domonkos
Hartyányi Máté	Susztér Balázs
Hermann Vilmos	Szita Kristóf
Horváth Donát	Szomolányi Szabolcs
Jére Gergő	Tompos Lehel
Kerényi Tamás	

